

Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2018

Sisällysluettelo

1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	1
1.1	Kuntayhtymän johtajan katsaus	1
1.2	Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	2
1.2.1	Kuntayhtymäosuudet	2
1.2.2	Kuntayhtymän hallinto.....	3
1.2.3	Forssan ammatti-instituutin organisaatio 1.8.2018 lukien	4
1.3	Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	5
1.4	Olennot muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa	5
1.5	Muut ei taloudelliset asiat	6
1.6	Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	6
1.7	Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista.....	7
2	SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ JA RISKIENHALLINNASTA	7
3	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	8
3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	8
3.2	Toiminnan rahoitus	9
4	RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	10
5	KOKONAISTULOT JA MENOT.....	11
6	KONSERNITIEDOT	12
6.1	Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt.....	12
6.2	Konsernin toiminnan ohjaus	12
6.3	Olennot konsernia koskevat tapahtumat ja arvio tulevasta kehityksestä.....	12
6.4	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	13
7	YHTYMÄHALLITUKSEN EHDOTUS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ.....	16
8	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	17
8.1	Forssan ammatti-instituutin toiminta-ajatus, visio ja arvot	17
8.2	Oppilaitoksen toiminta ja kehittäminen.....	17
8.2.1	Koulutustoiminta	17
8.2.2	Pedagoginen kehittäminen.....	18
8.2.3	Koulutuksen laatu	18
8.2.4	Kansainvälisyystoiminta	19
8.3	Tavoitteiden toteutuminen	20
8.3.1	Sitovat toiminnalliset tavoitteet	20
8.3.2	Strategisten tavoitteiden toteutuminen kuntayhtymätasolla	21
8.3.3	Strategisten tavoitteiden toteutuminen tulosaluekohtaisesti.....	23

8.3.3.1 Tekniikan alat	23
8.3.3.2 Sosiaali- terveys- ja kasvatusala.....	23
8.3.3.3 Palvelualat.....	24
8.3.3.4 Liiketoiminta, tietojenkäsittely, media-ala sekä elintarvikeala	24
8.3.3.5 Opiskelijahallinto ja opintotoimisto	25
8.3.3.6 Opiskelijapalvelut.....	26
8.3.3.7 Työelämäpalvelut	26
8.3.4 Opiskelijamäärätavoitteiden toteutuminen	27
8.4 Sitovat taloudelliset tavoitteet ja käyttötalouden toteutuminen	32
8.5 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	33
8.6 Investointien toteutuminen.....	34
8.7 Rahoitusosan toteutuminen	35
8.8 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta.....	36
9 HENKILÖSTÖRAPORTTI.....	37
9.1 Forssan ammatti-instituutin henkilöstöpolitiikka	37
9.2 Henkilöstön määrä ja rakenne	37
9.2.1 Palvelussuhteet.....	37
9.2.2 Henkilöstön ikä- ja sukupuolirakenne sekä asuinpaikkakunnat	37
9.2.3 Eläkkeelle siirtyminen.....	39
9.2.4 Rekrytointi.....	39
9.3 Työaika ja työpanos.....	40
9.4 Osaamisen kehittäminen	40
9.5 Terveystieteellinen toimintakyky ja työhyvinvointi.....	41
9.5.1 Sairauspoissaolot.....	41
9.5.2 Sairauspoissaolojen kustannukset	41
9.5.3 Työterveyshuolto.....	42
9.5.4 Työn kuormittavuuden arviointi ja työtyytyväisyys	43
9.6 Innovatiivisuus, yhteistoiminta ja verkostoituminen	43
9.7 Palkkaus ja henkilöstökustannukset	44
9.7.1 Palkkausjärjestelmät ja palkitseminen	44
9.7.2 Henkilöstökustannukset	44
9.7.3 Muut välilliset henkilöstökustannukset/TYHY-toiminta	45
10 YMPÄRISTÖRAPORTTI	45
11 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	47
11.1 Tuloslaskelma.....	47
11.2 Rahoituslaskelma	48
11.3 Tase	50
11.4 Konsernilaskelmat	52
12 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	55
12.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	55

12.2 Tuloslaskelman liitetiedot.....	56
12.2.1 Kuntayhtymän toimintatuotot ilman sisäisiä eriä.....	56
12.2.2 Kuntayhtymän palvelujen ostot ilman sisäisiä eriä.....	56
12.2.3 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.....	56
12.3 Taseen liitetiedot.....	58
12.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot.....	58
12.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot.....	61
12.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	62
12.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot.....	63
12.6 Projektit ja muut kehittämishankkeet.....	64
12.7 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot.....	64
12.7.1 Konsernitilinpäätöksen laajuus ja laatimisperiaatteet.....	64
12.7.2 Konsernituloslaskelman liitetiedot.....	64
12.7.3 Konsernitaseen liitetiedot.....	65
12.7.4 Konsernin vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	66
12.8 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tositelajeista 1.1.-31.12.2018.....	66
13 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	68

1 OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1 Kuntayhtymän johtajan katsaus

Tavoitteiden toteutuminen

Yhtymävaltuuston toimintavuodelle 2018 hyväksymät taloudelliset tavoitteet saavutettiin suurelta osin, vaikka vuosi oli erittäin haasteellinen. Ammatillisen koulutuksen uusi lainsäädäntökokonaisuus astui voimaan 1.1.2018. Tämä vaikutti kokonaisvaltaisesti organisaation toimintaan.

Kuntayhtymän visiosta, arvoista ja strategisista tavoitteista päätettiin vuonna 2016 ja niiden mukaisesti edettiin vuonna 2017. Vuonna 2018 täsmennettiin strategisia tavoitteita. Erityisesti edelläkävijyys on edelleen haluttu arvottaa korkealle.

Vuoden 2018 keskeisimpänä tehtävänä kuntayhtymätasolla oli uuden lainsäädännön mukaisen toiminnan toteuttaminen. Vuoden alusta toiminta lähti liikkeelle myös uudelaaisessa organisaatiomallissa. Aikuis- ja nuorisokoulutus yhdistettiin 1.1.2018 saman koulutuspäällikön alaisuuteen tulosityksiköittäin ja koulutuspäälliköiden määrä väheni kahdeksasta neljään. Koulutuspäälliköiden työtä tukemaan luotiin uusi tehtäväkokonaisuus, ja neljä koulutuslavastaavaa aloitti näissä tehtävissä. Uusina tulosityksiköinä aloittivat toimintansa opiskelijahallintopalvelut, opiskelijapalvelut ja työelämäpalvelut. Työelämäpalveluiden kokonaisuudessa yhtenä osana on mm. oppisopimuspalvelut.

Vuonna 2018 kuntayhtymä sai myös uuden kuntayhtymän johtajan. Pitkään ja ansiokkaasti kuntayhtymää johtaneen Tuula Koivulan virkavuodet täytyivät. Uutena kuntayhtymän johtajana aloitti 1.8.2018 Maaria Silvius, joka on toiminut kuntayhtymän rehtorina 1.1.2016 alkaen. Kuntayhtymän johtajan ja rehtorin tehtävät täten yhdistettiin.

Laatutyö

Kuntayhtymän laadunvarmistuksen viitekehyksenä on jo vuosia ollut ammatillisen koulutuksen laadunvarmistuksen tueksi kehitetty CQAF- malli (Common Quality Assurance Framework), mikä perustuu useiden muiden käytössä olevien arviointimallien EFQM (European Framework of Quality and Management) ja CAF (Common Assessment Framework) tavoin jatkuvaan oppimiseen ja toiminnan systemaattiseen kehittämiseen. EFQM katsottiin käyttökelpoiseksi myös reformin astuttua voimaan.

Laatutyötä tukemaan otettiin käyttöön (laadunhallinnan toiminnanohjausjärjestelmä IMS (Integrated Management System) jo vuonna 2015. IMSin avulla tarvittava tieto oppilaitoksen toiminnasta ja prosesseista on kaikkien saatavilla erilaisiin tilanteisiin. Vuonna 2018 keskityttiin edelleen keskeisten koulutustoiminnan prosessien ja työohjeiden tekemiseen. Tukipalveluiden osalta prosessien kuvaus painottui vuoteen 2018. IMS vaatii edelleen henkilöstöltä käytön kertaamista, mitä on toteutettu niin, että lainsäädäntömuutosten aiheuttaessa muutoksia prosesseihin niiden kuvauksen päivittämistyötä on jaettu koko henkilöstölle.

Kuntayhtymän toimintatuotot

Vuoden 2018 alusta lukien ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä muuttui merkittävästi. Muutokseen pyrittiin luonnollisesti valmistautumaan olemassa olevan tiedon mukaan vuonna 2017, mutta vuoden 2018 talousarviota jouduttiin kuitenkin korjaamaan lisätalousarviolla.

Ammatillisen koulutuksen järjestäjälle myönnetään laskennallisesti perusrahoitusta, suoritusrahoitusta ja vaikuttavuusrahoitusta kunkin rahoitusosuuden euromäärästä se osuus, joka vastaa koulutuksen järjestäjän suoritteiden suhteellista osuutta kyseisen rahoitusosuuden kaikkien koulutuksen järjestäjien suoritteista.

Koulutuksen järjestäjän osuus perusrahoituksessa perustuu ministeriön koulutuksen järjestäjälle asetamiin tavoitteellisiin opiskelijavuosiin, suoritusrahoituksessa suoritettuihin tutkintoihin ja tutkinnon osien osaamispisteisiin sekä vaikuttavuusrahoituksessa opiskelijoiden työllistymiseen ja jatko-opintoihin siirtymiseen sekä opiskelija- ja työelämäpalautteeseen. Laskennallisen rahoituksen lisäksi koulutuksen järjestäjät voivat hakemuksesta saada strategiarahoitusta, jota ministeriö myöntää harkintaan perustuen.

Rahoitusjärjestelmässä otetaan huomioon keskeiset koulutuksen kustannuksiin vaikuttavat tekijät, kuten tutkintokohtaiset kustannuserot, eri tutkintotyytit, koulutuksen toteuttamismuodot, erityinen tuki ja majoitus, työvoimakoulutus, oppimisvalmiuksia tukevat opinnot ja henkilöstökoulutus, painottamalla rahoituksen perusteena käytettäviä suoritemääriä erilaisilla kustannuserot huomioivilla kertoimilla.

Lisäksi rahoitusjärjestelmässä otetaan huomioon ammatillisen koulutuksen tavoitteet. Suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksella sekä niiden laskennassa käytetyillä kertoimilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan koulutuksen järjestäjiä suuntaamaan toimintaa osaamistarpeita vastaavaksi sekä tehostamaan opintoprosesseja. Suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksessa käytetyillä kertoimilla painotetaan esimerkiksi vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien opiskelijoiden tutkintoja tai aikaisemmin työttömänä olleiden työllistymistä.

Rahoitus maksetaan ensisijaisesti siis suoritusten ja tulosten perusteella eikä opiskeluajan perusteella. Volyymissa huomioidaan perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot. Siirtymäajan kulluttua 50 % rahoituksesta tulee opiskelijavuosien mukaan. 35 % rahoituksesta tulee suoritteiden perusteella (tutkintojen osat ja tutkinnot). 15 % rahoituksesta tulee tuloksellisuudesta, jota kuvaavat työllistyminen ja jatko-opintoihin siirtyminen sekä opiskelijoiden ja työelämän palaute. Strategiarahoitusta koulutuksen järjestäjä saa enintään 4 % kokonaisrahoituksesta. Vuonna 2018 rahoitusjärjestelmä on kuitenkin vielä siirtymävaiheessa ja rahoitus oli painottunut perusrahoitukseen.

Investoinnit ja rakentaminen

Kuntayhtymällä ei ollut investointiohjelmassa merkittäviä investointeja vuonna 2018, koska kaikki rakennukset on peruskorjattu 15 vuoden aikana. Vuonna 2017 aloitettu D-hallin vesivahingon korjaus tehtiin loppuun vuoden 2018 aikana. Korjaus oli suurin vuoden aikana toteutettu rakennusinvestointi. Investointivaraukset ovat miltei kokonaan käytetty ja talous on kiristynyt. Forssan Kuustossa aloitettiin FAI-4 talon rakentaminen syksyllä 2017 opiskelijatyönä ja sen rakentaminen jatkui vuoden 2018 kuluessa.

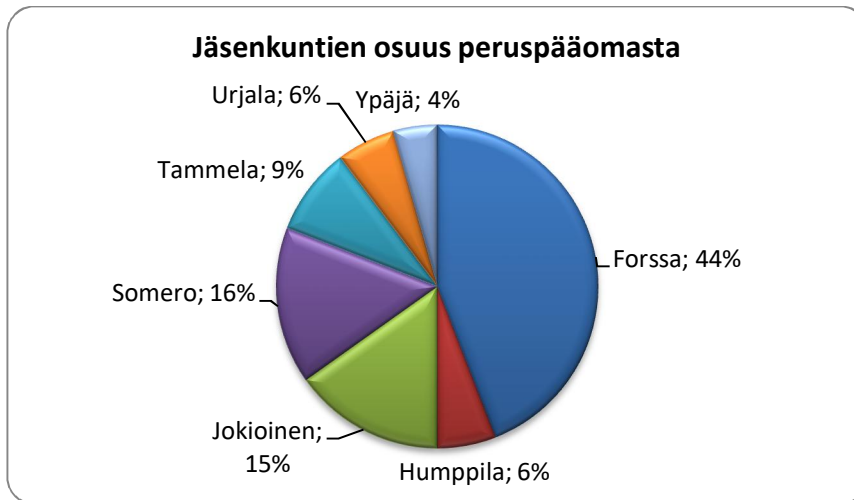
1.2 Kuntayhtymän hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

1.2.1 Kuntayhtymäosuudet

Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän jäsenkunnat ja niiden omistamat osuudet ja osuus peruspääomasta 31.12.2018:

Forssa	90	2 065 351,50 €
Humppila	12	275 380,20 €
Jokioinen	31	711 398,85 €
Somero	32	734 347,20 €
Tammela	18	413 070,30 €
Urjala	12	275 380,20 €
Ypäjä	9	<u>206 535,15 €</u>
		4 681 463,40 €

Yhden osuuden arvo on 22 948,35 euroa. Jäsenkunnat ovat vuonna 2017 hyväksyneet uuden kuntalain mukaiseksi päivitetyn perussopimukseen. Perussopimuksen mukaan kuntayhtymä voi yhtymävaltuuston päätöksellä suorittaa peruspääoman jäsenkuntaosuuksille korkoa enintään 2 %.

1.2.2 Kuntayhtymän hallinto

Yhtymävaltuusto 2017 – 2021

Pj	Eino Järvinen (Forssa)
I vpj	Maria Orzech
II vpj	Simo Pärssinen (Tammela)

Yhtymävaltuuston kokoonpano 2017 - 2021:

Forssa:	Aaltonen Risto (vas), Järvinen Eino (sdp), Orzech Maria (kok), Salonen Nicholas (sdp), Tonteri Liisa (kesk)
Humppila:	Heikkilä Joonas (kesk), Rantanen Juha (sdp)
Jokioinen:	Heinämäki Jukka (vas), Leskinen Jaakko (kok), Marttila Pauli (kesk), Romppainen Emmi (sdp)
Somero:	Merelle Jody (kesk), Roto Matias (kesk), Valve Ismo (sdp), Varjus Jutta (kok)
Tammela:	Pärssinen Simo (kesk), Rantanen Auli (vas)
Urjala:	Näppinen Tuija (sdp), Vehmaa Simo (kesk)
Ypäjä:	Sampsä Jaakkola (kok), Schulman Nina (kesk)

Yhtymähallitus 2017-2021

Pj	Sirkka-Liisa Anttila
Vpj	Jukka Perälä

Yhtymähallituksen kokoonpano 2017 – 2021:

Forssa:	Anttila Sirkka-Liisa (kesk), Ruisvaara Klaus (sdp), Stenholm Ossi (kok), Virtanen Tapio (vas)
Humppila:	Ojala Katja (sdp)
Jokioinen:	Perälä Jukka (sdp) vpj.
Somero:	Fonsell`-Laurila Kati (kok), Ryhtä Riitta (kesk)
Tammela:	Rämö Johanna (kok)
Urjala:	Vehmaa Simo (kesk)
Ypäjä:	Markku Leppälähti (kesk) 23.5.2018 alkaen, Mäenpää Juha (kesk) 23.5.2018 saakka

Yhtymävaltuuston ja -hallituksen sihteerinä toimii kuntayhtymän johtaja.

Tarkastuslautakunta 2017-2021

Pj Pauli Marttila
Vpj Tuija Näppinen

Tarkastuslautakunnan kokoonpano:

Jokioinen: Marttila Pauli pj. (kesk)
Urjala: Näppinen Tuija vpj. (sdp)
Somero: Friskopf Christer (sdp)
Ypjäjä: Schulman Nina (kesk)

BDO Auditor Oy toimii kuntayhtymän tilintarkastusyhteisönä ja vastuullisena tilintarkastajana toimii Aino Lepistö, JHT,HT.

1.2.3 Forssan ammatti-instituutin organisaatio 1.8.2018 lukien

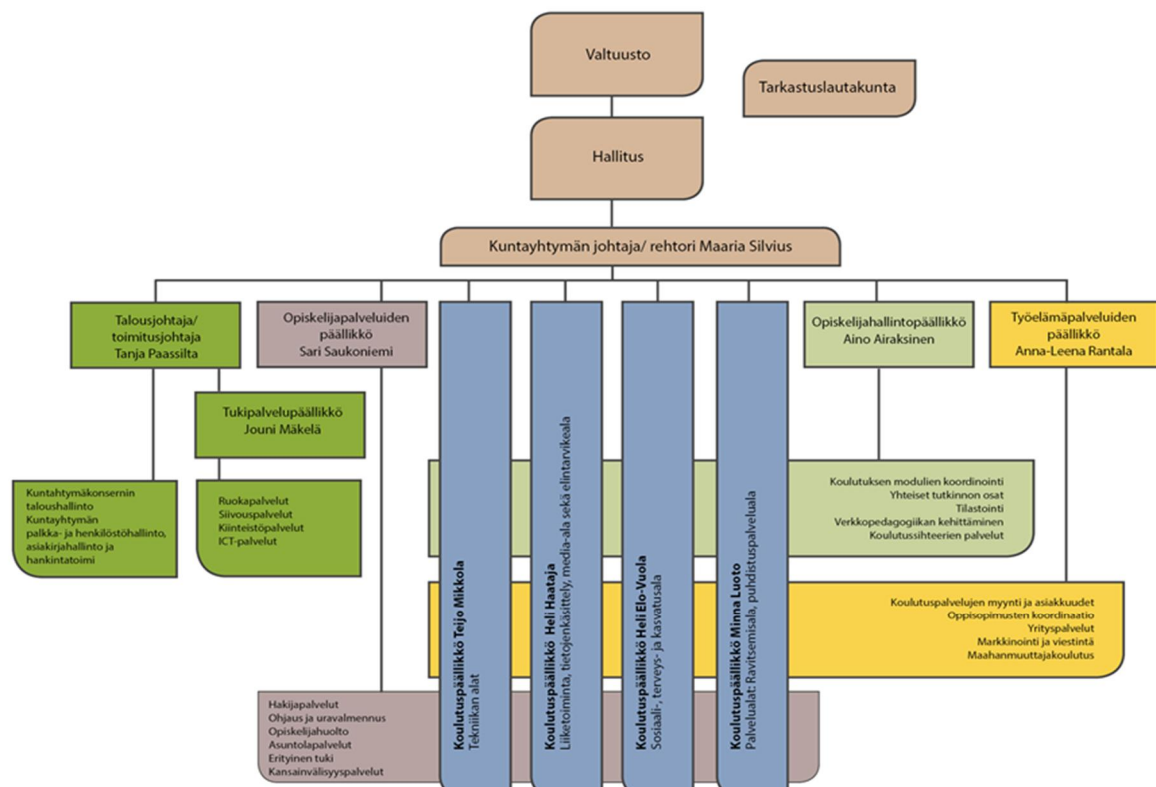
Kuntayhtymä ylläpitää Forssan ammatti-instituuttia ja omistaa 100 % Faktia Oy:n osakkeista.

Yleishallinto: Kuntayhtymän johtaja Tuula Koivula 31.7.2018 saakka, Maaria Silvius 1.8.2018 lukien.

Kuntayhtymän johtajan ja rehtorin tehtävät yhdistettiin 1.8.2018.

Koulutuksen hallinto: Rehtori Maaria Silvius

Tukipalvelut: Talousjohtaja Tanja Paassilta

Rehtorin alaisuudessa olevat koulutustoiminnan tulosalueet ja vastuuhenkilöt:

Tekniikan alat: koulutuspäällikkö Teijo Mikkola

Liiketoiminta-, tietojenkäsittely-, media- ja elintarvikeala: koulutuspäällikkö Heli Haataja

Sosiaali-, terveys- ja kasvatusala: koulutuspäällikkö Heli Elo-Vuola, vs. Raija Salo 3.9.2018 – 12.8.2019

Palvelualat: catering, kosmetologit, puhdistuspalveluuala ja keramiikka: koulutuspäällikkö Minna Luoto

Opiskelijapalvelut: opiskelijapalveluiden päällikkö Sari Saukoniemi

Opiskelijahallintopalvelut: opiskelijahallintopäällikkö Aino Airaksinen

Työelämäpalvelut: työelämäpalveluiden päällikkö Anna-Leena Rantala

Talousjohtajan alaisuudessa olevat tukipalveluiden tulosalueet ja vastuuhenkilöt:

Kiinteistö- ja ICT-palvelut: tukipalvelupäällikkö Jouni Mäkelä

Tukipalvelupäällikön alaisuudessa toimivat:

Ruokapalvelut: ruokapalveluesimies Sari Tallbacka

Siivouspalvelut: siivouspalveluesimies Terhi Nokkala

Kuntayhtymän henkilöstöä koskevat tiedot esitetään kohdassa 9 Henkilöstöraportti.

1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Valtionvarainministeriön ennusteen mukaan vuonna 2018 Suomen bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 3,0 prosenttia. Yritysten tuotanto-odotukset ovat olleet myönteisiä ja rakennusinvestointien suurkohteiden rakentaminen jatkuu. Myös palvelualojen myynti-odotukset ovat parantuneet.

Vuonna 2019 talouskasvu hidastuu 1,7 prosenttiin. Kovin investointivaihe on ohitettu ja merkittävin yksittäinen talouskasvua hidastava tekijä on rakennusinvestointien supistuminen. Yksityisten investointien kasvu jatkuu mittavien investointihankkeiden tukemana. Yksityisen kulutuksen kasvua tukee ansiotason nousun lisäksi työllisyyden paraneminen.

Talouskasvu näkyy vilkastuneena työvoiman kysyntänä useilla ammattialoilla. Työttömyyden lasku on jatkunut yleisesti Suomessa ja tulevaisuus näyttää tässä suhteessa valoisalta. Alueiden kasvuodotusten taustalla ovat hyvät kehitysnäkymät monilla eri aloilla, mutta keskeinen kasvun moottori on edelleen vientiteollisuus. Hyviä näkymiä on mm. biotaloudessa, rakentamisessa, ICT-sektorilla, liike-elämän palveluissa ja matkailussa.

Työttömyys on alkuvuonna laskenut nopeasti koko maassa ja kaikissa ikäryhmissä. Hyvän kehityksen ennakoitaan jatkuvan ja myös pitkäaikaistyöttömyys ja nuorten työttömyys ovat helpottuneet. Talouskasvun myötä työvoiman kysyntä on vilkastunut, samalla tosin työvoiman saatavuuden haasteet nousevat yhä useammin puheenaiheeksi. Työllisyystilanteen parantumisen hidasteena ovat viime vuosina olleet erilaiset alueelliset ja ammatilliset yhteensopivuusongelmat työttömien työnhakijoiden ja avoimien työpaikkojen välillä. Forssan seudulla työttömyysluvut ovat olleet korkeita, mutta vuoden 2018 aikana työttömien työnhakijoiden määrä on Hämeessä vähentynyt erityisesti Forssan seudulla.

1.4 Olennaiset muutokset kuntayhtymän toiminnassa ja taloudessa

Uusi rahoitusjärjestelmä edellyttää ajantasaisen seurantatiedon toimittamista rahoituksen pohjaksi. Opiskelijan suorittama tutkinto, päätoimisuus/osa-aikaisuus, läsnäolopäivät ja näyttöjen suoritukset ovat keskeisiä koulutuksen mittareita. Kuntayhtymässä otettiin käyttöön uusi opiskelijahallintojärjestelmä Primus vuonna 2017. Järjestelmää on kehitetty kuntayhtymän tarpeita vastaavaksi ja eritoten rahoituksen pohjaksi. Vuonna 2018 käyttöön tuli myös valtakunnallinen Koski-järjestelmä, jonka tietojen

perusteella OKM tekee jatkossa rahoituspäätökset. Tiedonsiirto Primuksesta Koskeen oli siis yksi keskeisimmistä kehityksen kohteista vuonna 2018. Lokakuussa tiedonsiirto järjestelmien kesken mahdollistui ja suoritettuja päästiin loppuvuodesta analysoimaan järjestelmän tuottamana.

Ammatillisen koulutuksen reformin myötä konsernissa tapahtui muutoksia myös koulutustoiminnassa, kun tutkintotavoitteinen työvoimakoulutus siirtyi kuntayhtymän järjestämisluvan alaiseksi toiminnaksi 1.1.2018. Tämä tulee vaikuttamaan tulevana vuosina yhtiön järjestämän työvoimakoulutuksen volyyymiin ja liikevaihdon määrään.

Elokuussa 2017 koulutuskuntayhtymä lähti yhtenä kuudesta ammatillisesta oppilaitoksesta mukaan vuosityöaikakokeiluun. Kokeilussa olivat mukana oppilaitoksen nuorisokoulutuksen opettajat, joiden palkkausjärjestelmää kokeilu muutti huomattavasti. Järjestelmä edellytti vuosityöajaksuunnitelmien tekemistä ja ajan tasalla olevaa työajanseurantaa. Uusien käytäntöjen opettelemisessa on ollut haasteita, mutta kokonaisuudessaan kokeilu oli onnistunut. Palkkakustannukset eivät kokeilun vuoksi nousseet. Vuosityöaikakokeilun hyvät kokemukset olivat tukemassa päätöstä, jonka mukaisesti koko opetushenkilöstö työskentelee 1.1.2019 alkaen virallisesti vuosityöajassa, kun kokeiluvaihe päätettiin. Opettajat, jotka työskentelivät OVTES E-osion piirissä (ent. aikuiskoulutuksen opetushenkilöstö), valmistautuivat syksyn 2018 aikana vuosityöaikaan esim. laatimalla työajaksuunnitelmat harjoituksen vuoksi. Päätettiin myös, että vuosityöaika suunnitellaan ja seurataan jatkossa vuositasolla, kuten talousarviotakin, lukuvoittaisen tarkastelun sijaan.

Vuodelle 2018 myönnetty valtionosuusrahoitus on 156 000 euroa pienempi kuin vuoden 2017 rahoitus. Lisäksi vuoden 2018 rahoitus kattaa myös 50 opiskelijavuotta työvoimakoulutusta, joten tosiasiasa kuntayhtymän rahoitus kiristyi enemmän, kuin laskennallinen rahoitus laski. Koulutustoiminnan ylläpitäminen laadukkaana yhä pienentyneellä rahoituksella on suuri haaste. Toiminta saatiin kuitenkin sopeutettua rahoituksen tasoa vastaavaksi.

Kuntayhtymän talous on edelleen kohtuullisella tasolla, mutta valtionosuusrahoitukseen vuosittain tehdyt leikkaukset näkyvät taloudessa ja vaikuttavat myös toimintojen järjestämiseen. Vuonna 2018 onnistuttiin kuitenkin uuden rahoitusmallin mukaisen lisärahoituksen eli strategiarahoituksen haussa hyvin. OKM myönsi reformin tavoitteiden mukaisen toiminnan kehittämiseen 650.000 euroa vuosille 2018-2020.

Muilta osin kuntayhtymän toiminnassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia vuoden 2018 aikana.

1.5. Muut ei taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3 a luvun mukaisesti tilinpäätöksessä tulee antaa tiedot siitä, miten kuntayhtymä huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Kuntayhtymässä ei ole erillistä ohjetta korruption ja lahjonnan torjumiseksi, mutta asiasta on huolehdittu mm. sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeella ja hankintaohjeistuksella. Luottamushenkilöt ja kuntayhtymän johtaja ovat antaneet kuntalain mukaiset sidonnaisuusilmoitukset, joista pidetään julkista rekisteriä.

1.6 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Rahoitusjärjestelmän muuttuminen vaatii jatkuvaa koulutusmäärien ennakkointia ja jatkuvaa suunnittelua, jotta tarjottava koulutus vastaa työelämän tarpeita eikä rapauta koulutuksen rahoitus pohjaa. Koulutuksen rahoituksen perusta (perusrahoitus, vaikuttavuus- ja suoriterahoitus) tullevat vaikuttamaan siten, että rahoituksen vuosittaisesta vaihtelusta tulee hyvin suurta. OKM ei kuitenkaan ole julkistanut lopullista tietoa mittaristoista tai aikatauluista, joten toiminnan suuntaa haetaan tulevien vuosien aikana kertyvällä tietopohjalla.

Aiempina vuosina tehtyjä investointivaroja on vielä hieman jäljellä ja niitä voidaan käyttää pienimuotoiseen kiinteistöjen korjaukseen sekä ohjelmisto- ja tietojärjestelmien muutuskustannuksiin. Tulevina vuosina toiminnan suunnittelussa tulee huomioida rahoituksen riittävyys myös investointeihin, mikä tulee olemaan haastavaa.

1.7 Arvio merkittävistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Talouden kiristyminen tulee vaikuttamaan myös oppilaitoksen toimintaan. Aiempien vuosien hyvät tulokset ovat mahdollistaneet kiinteistöjen peruskorjaukset. Rahoituksen väheneminen samalla kun kustannukset kuitenkin nousevat, edellyttää toiminnan kehittämistä tehokkaammaksi sekä opetuksessa että tukipalvelutoiminnoissa.

Ammatillisen koulutuksen lainsäädäntömuutoksen mukanaan tuomat uudistukset muuttivat koulutuksen suunnittelun, toteutuksen, seurannan ja rahoituksen kokonaan. Myös tutkintoihin ja tutkintojärjestelmään tehtiin radikaaleja muutoksia. Muutokseen on valmistauduttu kuntayhtymän strategiaprosessin kautta ja monia asioita on jo tehty reformin vaatimusten mukaisesti, mutta kaikkien muutosten toimeenpano aiheuttaa silti edelleen haasteita. Ministeriön ja opetushallituksen suunnalta puuttuvat selkeät ohjeistukset aiheuttavat tulkintaongelmia oppilaitoksen päivittäisessä työssä.

Uuden opiskelijahallintojärjestelmän käyttöönotto aloitettiin vuonna 2017 ja kehitystyö jatkui tiiviisti vuoden 2018 aikana. Keskenäisyys hidastaa prosesseja ja aiheuttaa riskejä toiminnalle. Rahoituksen ennakointi ja koulutusten suunnittelu ei myöskään ole täysipainoisesti mahdollista ennen kuin opiskelijahallintojärjestelmästä saadaan tuotettu oikeaa ja riittävää informaatiota ennakointi- ja suunnittelutyön pohjaksi. Opettajilla on merkittävä rooli opiskelijoiden tietojen ylläpitämisestä ja sitä kautta rahoituksen muodostumisen perusteista. Opettajien koulutukseen on resursoitu huomattavan paljon aikaa ja rahaa vuoden 2018 aikana, jotta järjestelmän tuottama tieto olisi mahdollisimman ajantasaista.

Opetushenkilöstön saatavuushaasteet vaikuttivat tekniikan alojen koulutuksen järjestämiseen. Riskinä on, että pätevän opetushenkilöstön rekrytoinnista tulee yhä haastavampaa, kun kilpailu osaavasta työvoimasta yleisesti kiristyy.

2 SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ JA RISKIENHALLINNASTA

Yhtymähallitus hyväksyy vuosittain Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän käyttösuunnitelmat sisältäen sisäisen valvonnan ohjeistuksen. Tämä on perustana vuosittain toteutettavalle sisäiselle valvonnalle. Talousarviossa ja taloussuunnitelmassa asetetaan lisäksi vuosittain määrälliset tavoitteet laadukseen ja taloudellisen toiminnan toteutumiseksi ja seuraamiseksi. Tavoitteiden toteutumista seurataan tilikauden aikana ja tilinpäätöksessä. Osa tavoitteista on asetettu valtuustoon nähden sitoviksi.

Sisäinen valvonta on vuonna 2018 toiminut riittävän laajasti, eikä merkittäviä puutteita ole havaittu. Tarkastuslautakunta ja tilintarkastaja eivät ole tuoneet esiin mitään seikkoja, jotka osoittaisivat merkittäviä puutteita sisäisessä valvonnassa. Hallituksen sisäiset tarkastajat ovat tarkastaneet rahavaroja ja neuvonnan varaston pistokokeilla. Kaikki esimiehet, uuden organisaatiomallin mukaisesti, ovat valvooneet hallituksen hyväksymien ohjeiden toteutumista. Keskitetty viranhaltijapäätösten tekeminen tulosalueiden johtajille, on tuonut riittävät resurssit hyvän hallintotavan toteutumiseksi virallisessa päätöksenteossa ja mahdollistanut tarkemman sisäisen valvonnan. Sisäisen valvonnan yhtenä muotona on myös tarkastuslautakunnan suorittama arviointi eri toimialoista ja toiminnoista.

Oppilaitoksessa suoritetaan lisäksi kolmen vuoden välein laaja riskikartoitus, jossa arvioidaan potentiaalisia riskejä ja luokitellaan ne todennäköisyytensä mukaan. Riskikartoitus tehtiin viimeksi vuonna 2016. Riskikartoituksella kartoitetaan ergonomiaa, fyysikaalisia vaaratekijöitä, henkistä kuormitusta, tapaturman vaaratekijöitä sekä kemiallisia ja biologisia vaaratekijöitä. Riskikartoituksessa esiin nousseisiin merkittäviin riskeihin on varauduttu. Seuraava riskien kartoitus tehdään 3 vuoden kuluttua edellisestä, keväällä 2019.

EU-tietosuojan kokonaisuudistus tuli voimaan toukokuussa 2018. Kuntayhtymässä varauduttiin yhä suurempiin henkilötietojen käsittelyä koskeviin vaatimuksiin ja uudistuksiin. Tietosuojavastaava nimettiin syksyllä 2017. Hän kehitti tietosuojaa koskevia prosesseja ja koulutti laajasti henkilöstöä. Henkilöstöltä edellytettiin myös arjen tietosuojakoulutuksen suorittamista.

3 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2018 1 000 e	2017 1 000 e
Toimintatuotot	12 544	12 947
Toimintakulut	-11 496	-11 884
Toimintakate	1 048	1 063
Korkotuotot	7	4
Muut rahoitustulot/menot	-7	-4
Vuosikate	1 048	1 063
Poistot käyttöomaisuudesta	-922	-903
Satunnaiset tuotot/kulut	0	0
Tilikauden tulos	127	161
Poistoeron lisäys (-), vähennys (+)	495	385
Varausten lisäys (-), vähennys (+)	-95	-39
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	527	507

Tuloslaskelman tunnusluvut:

toimintatuotot % toimintakuluista	109,1 %	108,9 %
toimintakulujen muutos-%	-3,3 %	-4,2 %
myyntituotot toimintatuotoista %	95,2 %	94,0 %
maksutuotot toimintatuotoista %	0,31 %	0,6 %
vuosikate toimintatuotoista%	8,4 %	8,2 %
vuosikate poistoista %	113,7 %	117,8 %
poisto toimintatuotoista%	7,3 %	7,0 %
rahastojen/ varausten muutos lis(-)väh(+)/1000e	95	39

Toimintatuottojen suhde toimintakuluihin on hyvällä tasolla. Toimintatuotot laskivat edelliseen vuoteen verrattuna 3,1 % ja toimintakulut 3,3 %. Vuosikate poistoista % kertoo, että tilikauden vuosikatteella on saatu katettua kaikki poistot.

Kuntayhtymän jäsenkunnilta ei Forssan ammatti-instituutin toiminta-aikana vv. 1994 -2018 ole peritty rahoitusosuuksia toiminta-, investointi- tai rahoitusmenoihin.

3.2 Toiminnan rahoitus

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2018	2017
	<i>1 000 e</i>	<i>1 000 e</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 048	1 063
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	0	0
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-293	-390
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>756</u>	<u>673</u>
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-756	-673
Rahoituksen rahavirta	<u>-756</u>	<u>-673</u>
Rahavarojen muutos	0	0
Rahavarat 31.12.	7	7
Rahavarat 1.1.	7	7
<u>Rahoituslaskelman tunnusluvut:</u>		
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä viideltä vuodelta, e	537 209	82 829
Investointien tulorahoitus, %	358,2 %	272,3 %
Kassan riittävyys, pv	0	0

Annettujen ohjeiden mukaisesti FAI:n konsernitilin saldo 31.12.2018 on siirretty rahoista ja pankkitililisaamisista lyhytaikaisiin saamisiin (lainasaamisiin julkisyhteisöiltä). FAI:n pankkitili kuuluu Forssa-konsernin konsernitilikokonaisuuteen, jossa Forssan kaupunki on emoyhteisö ja päätilin haltija. Ilman kyseistä kirjanpidollista siirtoa kassan riittävydeksi olisi muodostunut 186 pv (v. 2017 vastaavasti 139 pv).

4 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2018	2017	VASTATTAVAA	2018	2017
	1 000 e	1 000 e		1 000 e	1 000 e
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	4681	4681
Tietoliikenneohjelmistot	30	69	Arvonkorotusrahasto	231	231
Muut pitkävaik. menot	0	0	Muut omat rahastot	622	622
	30	69	Ed. tilikausien ylijäämä	4 335	3 828
Aineelliset hyödykkeet			Tilikauden ylijäämä	527	507
Maa - ja vesialueet	598	598		10 397	9 870
Rakennukset	11 404	11 738			
Kiinteät rakenteet ja laitteet	190	165	POISTOERO JA VAPAA-		
Koneet ja kalusto	356	401	EHTOISET VARAUKSET		
Muut ain.hyödykkeet	56	56	Poistoero	7 155	7 650
Ennakkomaksut ja kesken-			Vapaaehtoiset varaukset	462	367
eräiset hankinnat	0	236		7 617	8 017
	12 604	13 193			
Sijoitukset					
Osakkeet ja osuudet	220	220			
			PAKOLLISET VARAUKSET		
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Muut pakolliset varaukset	0	0
Vaihto-omaisuus					
Aineet ja tarvikkeet	106	123	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Muu vaihto-omaisuus	72	72	Lahjoitusrahastojen pääomat	22	22
	278	195			
Saamiset			VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaik. lainasaamiset	117	231	Pitkäaikainen		
Pitkäaik. siirtosaamiset	3	0	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Lyhytaik. myyntisaamiset	352	407	Lyhytaikainen		
Lyhytaik. lainasaamiset	6 118	4 794	Saadut ennakot	6	4
Muut lyhytaik. saamiset	62	47	Ostovelat	418	494
Siirtosaamiset	178	471	Muut velat	181	155
	6 829	5 950	Siirtovelat	1 327	1 074
Rahoitusarvopaperit				1 932	1 727
Osakkeet ja osuudet	6	6			
Rahat ja pankkisaamiset	1	1			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	19 968	19 636	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	19 968	19 636

Taseen tunnusluvut:	2018	2017
Omavaraisuus-%	90,2 %	91,1 %
Opo:n sidotut erät, %-osuus tasesta	24,6 %	25,0 %
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	15,4 %	13,3 %
Velat ja vastuut % käyttötuloista	19,2 %	15,8 %
Kertynyt ylijäämä (1000 €)	4.862	4.334

Taseesta saatavat tunnusluvut antavat hyvän kuvan kuntayhtymän rahoitusrakenteesta. Kuntayhtymän tunnuslukuja ei kuitenkaan voida suoraan verrata kuntien tunnuslukuihin ja kuntayhtymienkin kesken ne vaihtelevat toimialasta riippuen huomattavasti. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää

kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta. Suhteellinen velkaantuneisuus-% kertoo, paljonko kuntayhtymän käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Velkojen ja vastuiden prosentuaalinen osuus käyttötuloista kertoo, kuinka paljon kuntayhtymän käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin maksuun silloin, kun vieraaseen pääomaan rinnastetaan myös vuokravastuut ja leasing-vastuut. Kuntayhtymän taseen tunnusluvut ovat erittäin hyvällä tasolla.

5 KOKONAISTULOT JA MENOT

KUNTAYHTYMÄN KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT	1 000 e	MENOT	1 000 e
Varsinainen toiminta		Varsinainen toiminta	
Toimintatulot	12 544	Toimintakulut	11 496
Korkotuotot	3	Valmistus omaan käyttöön	0
Muut rahoitustuotot	4	Korkokulut	0
Satunnaiset tuotot	0	Muut rahoituskulut	7
Tulorahoituksen korjauserät		Satunnaiset kulut	0
- käyttöomaisuuden myyntivoitot	0	Tulorahoituksen korjauserät	
- satunnaiset erät	0	- pakollisten varausten muutos	0
		- käyttöomaisuuden myyntitappiot	0
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	Käyttöomaisuusinvestoinnit	293
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	0	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0
Oman pääoman lisäykset	0	Oman pääoman vähennykset	0
Kokonaistulot yhteensä	12 551	Kokonaismenot yhteensä	11 796

Kokonaistulojen ja –menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

6 KONSERNITIEDOT

6.1 Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Kuntayhtymän jäsenkunnille on 22.2.2019 toimitettu kuntayhtymän konsernitilinpäätöstiedot vuodelta 2018 jäsenkuntien konsernitilinpäätöstä varten.

Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän konserniin kuului 31.12.2018 seuraava yhteisö, joka on yhdistelty konsernitilinpäätökseen

TYTÄRYHTEISÖ	KONSERNIN
	MÄÄRÄYSVALTA
Faktia Oy	100 %

Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä on myös jäsenenä oppilaitokseen perustetussa Osuuskunta Loimi Akselissa. Kuntayhtymällä on yli 50 %:n määräysvalta osuuskunnassa, mutta osuuskuntaa ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen, koska sillä ei ole osuuskunnan vähäisen toiminnan vuoksi olennaista merkitystä konsernitilinpäätökseen.

6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kuntayhtymässä noudatetaan yhtymävaltuuston 23.5.2018 hyväksymää konserniohjetta. Yhtymähallituksen puheenjohtajalla ja kuntayhtymän johtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus Faktia Oy:n hallituksen kokouksissa. Kuntayhtymän talousjohtaja toimii Faktia Oy:n toimitusjohtajana.

6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat ja arvio tulevasta kehityksestä

Ammatillisen koulutuksen reformi edellytti nuoriso- ja aikuiskoulutuksen yhdistämistä. Myös organisaatiotasolla haettiin vuoden 2018 aikana tehokkuutta ja pyrittiin myös toimintojen yhdenmuistamiseen. Konsernin toimintoja koskevaa yhdenmukaistamistyötä on kuluneen vuoden aikana jatkettu edelleen. Vuoden 2018 alusta voimaan astui organisaatiomuutos, jolla uudistettiin organisaatiota lain edellyttämien muutosten ja kuntayhtymän strategian mukaisiksi.

Ammatilliseen koulutukseen kohdistuneet rahoitusleikkaukset luovat kovia paineita toiminnan tehostamiseksi edelleen. Toimitilojen ja kaluston käyttöä konsernissa on pyrittävä tehostamaan ja tarpeettomista tiloista ja kalustosta luopumaan. Tilikauden 2018 aikana saatiin myytyä Faktia Oy:n omistamaa ajoneuvonosturikalustoa, mikä kevensi kalustokustannuksia. Yhtiön omistuksessa on kuitenkin edelleen pääarakennuskiinteistö, joka on tyhjiillään. Tehokas toiminta on tulevaisuuden suuri haaste jokaisella koulutuksen järjestäjällä. Verkkokoulutusten ja älyteknologian mukanaan tuomat kehitysmahdollisuudet saattavat muuttaa tilojen tarvetta.

Kuntayhtymän toimintakyvyn ja päätöksenteon säilyttämiseksi seudulla tulee huolehtia koulutuksen vaikuttavuudesta. Nuorten määrä on voimakkaassa laskusuunnassa, mikä luonnollisesti vaikuttaa yhteishausta tulevien opiskelijoiden määrään. Huomiota pitää siten kiinnittää siihen, että opiskelijavuosityöissä päästään tavoitteeseen aikuisten opiskelijoiden määrää kasvattamalla. Koulutuksen tulee johtaa työllistymiseen, yrittäjyyteen tai jatko-opintoihin ja näitä strategisia tavoitteita pitää vahvasti tukea rahoituspuolelta vahvistamiseksi.

Vuonna 2016 fuusioitiin Forssan ammatti-instituutti ja Faktia Koulutus Oy Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän toiminnaksi. Se on osoittautunut oikeaksi ratkaisuksi. Jatkossa tulee pitää vireillä myös muita fuusioitumisvaihtoehtoja. Kymmenen vuoden päästä niin ammatillinen kuin lukiokoulutuskin ovat seudulla kovin pieniä volyymiltaan. Tunnusteluja muiden ammatillista koulutusta järjestävien tahojen suuntaan lähialueella on myös käyty, viimeksi Loimaan suuntaan vuonna 2016. Ne eivät kuitenkaan ole johtaneet toimenpiteisiin.

6.4 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA	2018	2017
	<i>1000 euroa</i>	<i>1000 euroa</i>
Toimintatuotot	13 138	13 678
Toimintakulut	<u>-11 656</u>	<u>-12 208</u>
Toimintakate	1 482	1 470
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	2	2
Muut rahoitustuotot	4	3
Korkokulut	-7	-11
Muut rahoituskulut	<u>-9</u>	<u>-9</u>
Vuosikate	1 472	1 455
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 149	-1 112
Arvonalentumiset	<u>-160</u>	<u></u>
Tilikauden tulos	162	342
Tilikauden verot	<u>-7</u>	<u>0</u>
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	<u>155</u>	<u>342</u>

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut %	112,7 %	112,0 %
Vuosikate/Poistot %	112,4 %	130,8 %

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	2018 <i>1000 euroa</i>	2017 <i>1000 euroa</i>
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 472	1 455
Tilikauden verot	-7	
Tulorahoituksen korjaukset	-69	17
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-293	-391
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	133	122
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 237	1 204
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen muutos	-123	-123
Oman pääoman muutokset	0	
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	1
Vaihto-omaisuuden muutos	-83	40
Saamisten muutos	-1 205	-694
Korottomien velkojen muutos	174	-428
Rahoituksen rahavirta	-1 237	-1 204
Rahavarojen muutos	-0,20	-0,19
Rahavarat 31.12.	10,30	10,53
Rahavarat 1.1.	10,50	10,72
Rahavarojen muutos	-0,20	-0,19

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä	2 054 278	817 743
Investointien tulorahoitus, %	502,9 %	372,5 %
lainanhoitokate	11,4	10,9
kassan riittävyys pv (vanha, ei pankkitilin siirtoa)	138,6	197,1
kassan riittävyys pv (uusi, tili siirretty)	0,13	0,14
kassavarojen muutos, 1000e (vanha)	1689	530
kassavarojen muutos, 1000e (uusi)	0	0

KONSERNITASE**VASTAAVAA****31.12.2018****31.12.2017**

1000 euroa

1000 euroa

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

31

71

Muut pitkävaikutteiset menot

84

216

115

287

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet

598

598

Rakennukset

11 655

12 176

Kiinteät rakenteet ja laitteet

190

165

Koneet ja kalusto

707

883

Muut aineelliset hyödykkeet

56

56

Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat

0

236

13 206

14 115

Sijoitukset

Osakkuusyhteisöosuudet

0

0

Muut osakkeet ja osuudet

10

10

Muut lainasaamiset

0

0

Muut saamiset

12

12

22

22

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

278

195

Saamiset

Lyhytaikaiset saamiset

7 216

6 013

Pitkäaikaiset saamiset

5

3

Rahoitusarvopaperit

6

6

Rahat ja pankkisaamiset

5

5

VASTAAVAA YHTEENSÄ

20 852

20 646

VASTATTAVAA**31.12.2018****31.12.2017**

1000 euroa

1000 euroa

OMA PÄÄOMA

Peruspääoma

4 681

4 681

Arvonkorotusrahasto

231

231

Muut omat rahastot

621

622

Ed.tilikausien ylijäämä

12 697

12 355

Tilikauden ylijäämä

155

342

18 386

18 231

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄMAT

Lahjoitusrahastojen pääomat	22	23
-----------------------------	----	----

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaik. korollinen vieras pääoma	368	490
Lyhytaik. koroton vieras pääoma	2 077	1 902
	<u>2 444</u>	<u>2 392</u>

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

	<u>20 852</u>	<u>20 646</u>
--	---------------	---------------

20 675

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	88,2 %	88,3 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	18,6 %	17,5 %
Velat ja vastuut % käyttötuloista	22,2 %	19,9 %
Kertynyt ylijäämä (alijäämä)	12 852 167	12 697 264
Konsernin lainakanta 31.12.	367 500	490 000

7 YHTYMÄHALLITUKSEN EHDOTUS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

Kuntayhtymän tilikauden tulokseksi muodostui 126 667,99 euroa. Yhtymähallitus esittää yhtymävaltuustolle, että tuloksesta kirjataan yhteensä 100 000 euroa investointivarakseksi Saksankadun kiinteistöjen peruskorjaukseen ja tietojärjestelmien muutoksiin ja hankintaan. Investointivarausten ja varusten purkamisen jälkeen tilikauden ylijäämäksi muodostuu 527 091,50 euroa, joka esitetään kirjattavaksi tilikauden ylijäämätilille. Yhtymähallitus esittää, ettei peruspääoman korkoa makseta.

8 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

8.1 Forssan ammatti-instituutin toiminta-ajatus, visio ja arvot

Forssan ammatti-instituutin toiminta-ajatus on määritelty seuraavasti:

Tarjoamme edelläkävijänä yleissivistystä ja osaamista yksilön ja yhteiskunnan tarpeisiin.

Forssan ammatti-instituutin tavoitetilä 2020 (visio):

Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä on sivistyksen, koulutuksen ja osaamisen kehittämisen edelläkävijä seudullisesti ja valtakunnallisesti.

Forssan ammatti-instituutin strategiset tavoitteet:

1. osaava ja kehittyvä henkilöstö
2. yhteiskunnallinen ja yksilöllinen vastuun kantaminen, kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen, toiminnan läpinäkyvyys ja vastuun kantaminen, arvojen mukaan toimiminen
3. asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden tunnistaminen, tuotteiden ja palveluiden suunnittelu työelämän tarpeiden mukaisesti, yhteistyö-, kumppanuus- ja verkostosuhteiden luominen ja ylläpitäminen
4. talousarvion keskeisten tavoitteiden saavuttaminen, laadukkaat palvelut, toiminta- ja kustannustehokkuus

Forssan ammatti-instituutin arvot:

1. edelläkävijäisyys
2. asiakaslähtöisyys
3. ammatillisuus
4. yhteiskunnallinen vastuu ja kestävä kehitys
5. taloudellisuus ja tuloksellisuus

8.2 Oppilaitoksen toiminta ja kehittäminen

8.2.1 Koulutustoiminta

Vuoden 2018 aikana koulutuskuntayhtymässä suoritettiin yhteensä 604 koko tutkintoa sekä 111 osatutkintoa. Perustutkinnoista eniten suoritettiin liiketalouden perustutkintoa, sen jälkeen sosiaali- ja terveysalan perustutkintoa, elintarvikealan perustutkintoa ja hotelli-, ravintola- ja catering-alan perustutkintoa.

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista eniten suoritettiin lähiesimiestyön ammattitutkintoa ja taloushallinnon ammattitutkintoa. Osatutkinnoista eniten suoritettiin ajoneuvonosturinkuljettajan ammattitutkinnon osaa ja talonrakennusalan ammattitutkinnon osaa torninosturin kuljetus.

Koulutus on jaettu neljään tulosyksikköön, joista vastaavat rehtorin alaisuudessa koulutuspäälliköt. Tämän lisäksi kuntayhtymässä on kolme muuta koulutukseen suoraan liittyvää tulosyksikköä: Opiskelijahallintopalvelut, Opiskelijapalvelut ja Työelämäpalvelut.

Vuonna 2018 resursseja käytettiin paljon lakimuutosten siirtämiseen käytännön toiminnaksi. Reformi muutti koulutuksen järjestämisen prosesseja, rahoitusta, ohjeita, suoritustapaa, lomakkeita jne. Kehitystyön pedagogisena painopisteenä oli strategisten valintojen vieminen entistä vahvemmin käytäntöön, moduloimien ja osaamisperusteisuuden sekä yrittäjyysosaamisen lisääminen. Tähän kaikkeen paneuduttiin huolella ja koulutettiin henkilöstöä eri toteutustavoilla vuoden kuluessa.

Koulutuksen hallinnon osalta eniten työtä teetti koko opetushenkilöstöllä ja opiskelijahallintohenkilöstöllä Primus-opiskelijahallinto-ohjelman kehittäminen ja käyttö. Primukseen liittyvät kiinteästi sen osaohjelmistot Wilma ja Kurre, joiden käyttöä opiskeltiin vuoden mittaan. Primuksen käyttöönottoa ei saatu kuitenkaan toteutettua kokonaisuudessaan vuoden loppuun mennessä. Tavoitteena oli myös, että oppisopimuksen oma ohjelma SopimusPro jätettäisiin pois vuoden 2018 aikana, kunhan Primus on riittävässä oppisopimuskoulutusvalmiudessa, mutta tämä aikataulu siirtyi vuoden 2019 puolelle.

Vuosityöaika oli jo osalla opettajista käytössä vuonna 2018 ja loputkin opettajista siirtyvät vuosityöaikaan 1.1.2019. Vuosityöajan resursointi ja seuranta siirrettiin wilma-järjestelmään, mikä myös aiheutti koulutustarvetta.

8.2.2 Pedagoginen kehittäminen

Opiskelijan yksilöllisten opintomahdollisuuksien tukeminen oli pedagogisen kehittämisen kärki. Yksilöllisyys on ollut opintojen suunnittelussa mahdollista vuodesta 2015, mutta erilaisten koulutuspolkujen ja -tapojen mahdollistaminen vie aikaa. Yksilöllisiä polkuja mahdollistettiin mm. koulutuksen rakenteita kehittämällä, verkkokoulutusten lisäämisellä, eri tasovaihtoehtoja tarjoamalla, suoritettavan tutkinnon osaa vaihtamalla, tutkintoa vaihtamalla, työpaikalla tapahtuvan oppimisen jaksoilla, yrittäjyysvaihtoehtojen rakentamisella, kansainvälisillä vaihdoilla kumppanioppilaitoksissamme sekä kaksoistutkinnon suoritushallinnolla. Opiskelijoilla oli myös mahdollisuus osallistua Urheilukaateman toimintaan.

Kuntayhtymän opiskelijoiden osuuskunta Loimi-Akseli pääsi vauhtiin vuoden 2017 aikana ja myös osuuskunnan kautta opiskelijat kokeilivat siipiään yritystoiminnassa. Osuuskunta käynnisti syksyllä 2018 kahvilatoiminnan Forssan Torikeskuksessa. Fönsteri avasi ovensa 1.12.2018 ja toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta vastaavat opiskelijat. Kahvilassa on monipuoleista toimintaa ja se on osaltaan edistämässä myös ammatillisen koulutuksen näkyvyyttä.

Myös verkkopedagogiikan kehittämiseen panostettiin edelleen. Itslearning-järjestelmä valittiin oppilaitoksen verkkokoulutuksen järjestelmäksi ja sen käyttöä koulutettiin laajasti opettajille.

Opettajan työn sisältö on voimakkaassa muutoksessa. Henkilöstöä tuettiin muutoksessa useilla eri tavoilla. Opiskelijapalveluiden henkilöstö on vahvana tukena myös sisäisesti henkilöstön ohjausosaamisen kehittämisessä. Vuonna 2018 pilotoitiin myös huolitiimit, joiden tarkoituksena oli tukea opettajien ja ohjaajien työtä koulutusaloilla säännöllisin keskusteluin.

Kuntayhtymässä oli vuonna 2018 12 erillisrahoitteista kehittämisprojektia. Hankerahoituksen avulla kehitettiin koulutustoimintaa yleisesti ja/tai alakohtaisesti. Laajoja alakohtaisia hankkeita oli mm. elintarvikealalla (leipomoalan Suomalainen Leipäkori, ESR) ja metallialalla (Hume – Huippuosaaaja metallialalle, ESR).

8.2.3 Koulutuksen laatu

Valtakunnalliset opiskelijapalautekyselyt uudistettiin ja nimettiin Amispalautteeksi. Tietolähteenä on Arvo, opiskelijahallinnon vaikuttavuustietopalvelu. Opiskelijapalaute kysytään järjestelmässä opiskelijoilta, joiden tavoitteena on suorittaa tutkinto tai tutkintojen osa tai osia.

Opiskelijapalautteella tuetaan sekä kansallista että koulutuksen järjestäjän sisäistä laadun seuranta- ja kehittämistä. Osaa valtakunnallisista palautekysymyksistä käytetään vaikuttavuusrahoituksen perusteena. Rahoitusperusteena käytetään tietoa, joka saadaan opiskelijoilta 1.7.2018 alkaen. Vastausprosentin tulisi olla 80 ja laadun kohdillaan vaikuttavuusrahoituksen optimoimiseksi. Koulutuksenjärjestäjien palautetietoja tullaan jatkossa vertailemaan keskenään rahoitusta määriteltäessä.

Amispalaute annetaan kaksi kertaa opintojen aikana. Aloituskyselyyn vastataan opintojen alkaessa, kun henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS) on ensimmäisen kerran hyväksytty. Päättökyselyyn vastataan opintojen loppuvaiheessa, kun opiskelija on osoittanut HOKSissa tavoitteena olevan tutkinnon tai tutkinnon osan tai osien suorittamiseksi tarvittavan osaamisen.

Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä keräsi vuoden 2018 aikana Amispalautetta 374 tutkinnon aloitusvaiheen opiskelijalta. Vastausprosentti on 82%. Kysymykseen "Oletko tyytyväinen opintojen aloitusvaiheeseen" keskiarvoksi muodostui 4,34 (asteikolla 1-5). Tutkinnon suorittaneiden vastauksia saatiin 55 kpl, vastausprosentti on 67%. Kysymykseen "Oletko tyytyväinen saamaasi koulutukseen" keskiarvoksi muodostui 4,31 (asteikolla 1-5). Kysymykseen "Suositteisitko oppilaitosta?" keskiarvoksi muodostui 8,00 (asteikolla 0-10). Koulutuksen laatu on hyvällä tasolla. Valtakunnallisessa vertailussa vastausprosentti on erittäin hyvällä tasolla ja arvioinnit noudattelevat valtakunnallista linjaa.

Oppilaitos kerää myös työvoimakoulutuksen Opal-palautetta, omaa palautetta kahdesti vuodessa, työpaikkaohjaajien palautetta sekä opintojaksokohtaista palautetta. Palaute käsitellään tutkintokohtaisesti säännöllisesti aloilla ja sen pohjalta kehitetään toimintaa.

8.2.4 Kansainvälisyystoiminta

Kansainvälinen toiminta on edelleen vahvistunut sekä opiskelijoiden että opettajien osalta Forssan ammatti-instituutissa. Oppilaitoksen kansainvälisyysstrategia päivitettiin loppuvuodesta 2018. Ammatillisen koulutuksen kansainvälisyysstrategiaa käsiteltiin ja laadittiin kansainvälisessä seminaarissa. Seminaarissa pohdittiin mitä kansainvälisyys tuo oppilaitosten opetussuunnitelmiin ja mikä hyöty siitä on opiskelijoille. Samalla verkostoiduttiin useiden maiden edustajien kanssa.

Erasmus+ -hankkeet Euroskill Network 2016-2018 ja syksyllä 2018 alkanut Euroskill Network 2, sekä sosiaali- ja terveystieteiden hanke Sotenet ovat edelleen avanneet laajemmalti teitä Eurooppaan. Kohdemaita kuluneena vuonna ovat olleet Espanja, Tsekki, Italia, Slovenia Englanti ja Saksa.

Yli 30 päivää kestävästä työssäoppimisesta lisäksi opiskelijat ovat voineet osallistua ryhmämuotoiseen 14 päivää kestävästä vaihtojaksoon. Ryhmien koko on ollut 4-5 henkilöä ja ne on tarkoitettu erityisesti niille opiskelijoille, jotka eivät ole voineet lähteä työssäoppimaan ulkomaisiin yrityksiin pidemmäksi aikaa puutteellisen kielitaidon tai kokemuksen johdosta. Ryhmiä vetää aina opettaja ja uutuutena vuonna 2018 on toteutettu myös vaihtojaksoja, joihin on osallistunut työelämän edustajia.

Opettajat ovat vierailleet 2018 Espanjassa, Italiassa, Sloveniassa, Englannissa, Saksassa ja Tsekeissä. Vierailut ovat olleet hyvin antoisia puolin. Erasmus- rahoituksen turvin matkassa ovat olleet kolme opettajaa ja kaksi työelämäedustajaa.

Ulkomaisia vieraita vuonna 2018 Forssassa oli yhteensä 19. Espanjasta oli kolme opiskelijaa kolmen kuukauden työssäoppimisjaksolla paikallisissa yrityksissä ja kaksi ranskalaista lähihoitajaopiskelijaa kolmen viikon työssäoppimisjaksolla. Cateringalalla oli keväällä peräti 12 opiskelijaa ja kaksi opettajaa Tsekeistä Jesenikin yhteistyöoppilaitoksesta. Opetusravintolassa oli jakson aikana mahdollista maistella tsekkiläistä perinneruokaa ja fiilistellä kansainvälisessä tunnelmassa yhteistyöoppilaitoksen tarjoilijoiden hoitaessa hommat ripeästi ja ystävällisesti englannin kielellä.

Vuoden 2017 syksystä alkaen Forssan ammatti-instituutti on ollut mukana myös Erasmus+ -hankkeessa, joka on Erasmus-rahoitteinen keramiikka-alan yhteistyöhanke. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa keramiikka-alan oppilaitosten ja yrittäjien eurooppalaista verkostoa. Hankkeessa järjestettiin kysely keramiikka-alan yrittäjille heidän osaamistarpeistaan ja kulttuurisen käsityöperinnön tilasta. Kyselyn tuloksia purettiin väliseminaarissa. Tulosten perusteella järjestetään koulutusta. Henkilöstön jäsenistä kaksi opettajaa osallistui yhteistyöpalaveriin vuoden 2018 aikana Puolassa.

Fai:ssa toimii kv-ryhmä, jonka tavoitteena on edistää kansainvälistä toimintaa, markkinoida mahdollisuuksia ja valmentaa lähtijöitä. Syksyllä 2018 järjestettiin ensimmäinen 24 tunnin kv-valmennusleiri Herttuajärvellä Honkapirtillä. Leiri saavutti heti suuren suosion ja toimintaa päätettiin jatkaa myös vuonna 2019. Leirin tarkoitus on valmentaa vaihtojaksoille lähtijöitä niin kielen, kulttuurin kuin turvallisuudenkin osalta.

Kotikansainvälisyyttä edistettiin opiskelijaryhmien tutustumiskäynneillä maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen ryhmissä. Lokakuussa järjestettiin vuosittainen monikulttuurisuusiltapäivä, jolloin kansainvälisillä opiskelijoilla oli mahdollisuus tutustua maaesittelyihin ja eri kulttuurien leivonnaisiin. Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksessa opiskeli päivittäin yli 50 vieraskielistä opiskelijaa, jotka edustivat 18 eri kansallisuutta.

8.3 Tavoitteiden toteutuminen

8.3.1 Sitovat toiminnalliset tavoitteet

Talousarvion tavoitteet vuodelle 2018 rakennettiin oppilaitoksen strategiatyön tuloksena. Lähtökohtana on ollut jaottelu Euroopan laatuja järjestelmärakenteen (EFQM) mukaan. Talousarvion strategiset tavoitteet ja mittarit on linjattu kuntayhtymätasolle ja pitävät sisällään sekä laadulliset, määrälliset että taloudelliset tavoitteet.

Henkilöstön osaaminen on tavoitteiden toteutumisen kannalta keskeistä. Opettajien kanssa on laadittu tuloskortit ja käyty kehityskeskustelut. Henkilöstöä on koulutettu poikkeuksellisen paljon laki- ja järjestelmämuutosten vuoksi. Myös substanssiosaamista on kehitetty strategian tavoitteiden mukaan. Opettajat ovat suorittaneet mm. korkeakoulututkintoja, ammatti- ja erikoisammattitutkintoja sekä pätevyysneet pedagogisesti. Opettajien erilaista osaamista on hyödynnetty niin, että pääpaino heidän tehtäviensä sisällöstä tulee osaamisen perusteella ja näin ollen opettajien erilaisesta osaamisesta on saatu hyvä kokonaisuus. Aloille on rekrytoitu osaavia ja päteviä opettajia. Tekniikan alojen osalta rekrytointi oli kuitenkin haasteellista, johtuen erittäin hyvästä teollisuusalojen työtilanteesta valtakunnallisesti.

Oppilaitoksen opetus ja opetusjärjestelyt ovat laadukkaita: opiskelijapalaute vähintään 3,8.

- toteutui, palaute 3,84

75 %:lla valmistuvista opiskelijoista on tiedossa heti työpaikka

- Tieto ei ole saatavilla.
- Työllistyminen on yksi vaikuttavuusrahoituksen mittareista, joiden sisältöä ja aikataulua OKM kehittää edelleen.

Perustutkintokoulutuksessa vähintään 866 opiskelijavuotta ja lisätutkintokoulutuksessa vähintään 173,5 opiskelijavuotta.

- Peruskoulutuksessa toteutui 947 opiskelijavuotta, joista
 - VOS-ammattillinen peruskoulutus 792
 - VOS-oppisopimuskoulutus, peruskoulutus 155

- Lisäkoulutuksessa toteutui 158 opiskelijavuotta, joista
 - VOS-ammattillinen lisäkoulutus 88
 - VOS-oppisopimuskoulutus, lisäkoulutus 70
- Työvoimakoulutus 49
 - VOS-työvoimakoulutus, peruskoulutus 37
 - VOS-työvoimakoulutus, lisäkoulutus 12
- Lisäksi laajennettu oppisopimus 47
 - VOS-peruskoulutus 1
 - VOS-lisäkoulutus 46

Toteutuneet opiskelijavuodet yhteensä 1201.

8.3.2 Strategisten tavoitteiden toteutuminen kuntayhtymätasolla

Osaava ja kehittyvä henkilöstö	
Opetushenkilöstön koulutuspäivät vähintään 5 pv/v	Opetushenkilöstön osalta palkkahallintojärjestelmään kirjattuja koulutuspäiviä oli 3,9 päivää/henkilö. Tukipalveluhenkilökunnan osalta 3,1 päivää/henkilö.
Tukipalveluhenkilöstön koulutuspäivät vähintään 2 pv/v	Henkilöstö on osallistunut lisäksi lukuisiin oppilaitoksen omiin koulutus/kehittämispäiviin.
Henkilöstön työtyytyväisyysmittaus 1 krt /2v, vastausten keskiarvo asteikolla 1-5 vähint. 3,8	Ei mitattu vuonna 2018. Työyhteisökyselyn painopisteenä vuonna 2018 työssä tapahtuneet muutokset. Seuraava kysely 2019.
90 %:lla opetushenkilöstöstä on pedagoginen pätevyys	Toteutui, pedagoginen pätevyys on 91 %:lla opetushenkilöstöstä.
Työelämässä työskentelypäivät konsertitasolla 50 pv	Ei toteutunut, toteuma 3 päivää.
KV – työelämäympäristössä päiviä (hankerahoitus) 30 pv	Toteutui 55 päivää

Yhteiskunnallinen ja yksilöllinen vastuun kantaminen	
Kestävän kehityksen periaatteiden noudattaminen	
Toiminnan läpinäkyvyys ja vastuun kantaminen	
Arvojen mukaan toimiminen	
Yhden koulutusalan kestävän kehityksen auditointi tai päivitys per vuosi	Ei toteutunut, koska auditointijärjestelmä uusittiin. Fai on mukana pilotissa, jossa uutta järjestelmää testataan ja vuonna 2019 auditoidaan kaksi alaa.
Henkilöstökokoukset 2 krt/v, ytr vähintään 4 krt/v	Molemmat toteutuivat, henkilöstökokouksia pidettiin kaksi ja ytr kokoontui neljä kertaa.
0-toleranssi syrjäytymisessä, syrjinnässä, fyysisessä ja psyykkisessä väkivallassa	Jokaiseen poikkeamaan on reagoitu tapauskohtaisesti.
0-toleranssi työtaturmissa	Tapahtuneiden tapaturmien jälkeen on kehitetty turvallisuutta tavoitteena ehkäistä vastaavanlaisten tapaturmien toistuminen.

Asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden tunnistaminen	
Tuotteiden ja palvelujen suunnittelu työelämän tarpeiden mukaisesti	
Yhteistyö-, kumppanuus- ja verkostosuhteiden luominen ja ylläpitäminen	
Koulutuspaikkojen täyttöaste vähintään 100 %. -> peruskoulutuksessa vähintään 866 opiskelijavuotta, lisäkoulutuksessa 173,5 opiskelijavuotta	Toteutui, 100 %
Alakohtaiset työelämän kehittämissryhmät kokoontuvat vähintään yhden keran vuodessa	Toteutui
Opiskelijapalaute 1krt/v, vastausten keskiarvo asteikolla 1-5 vähintään 3,8	Toteutui, oppilaitospalaute 3,84 Arvo-palaute (aloittaneet) 4,04 Arvo-palaute (valmistuneet) 4,31
Palaute oppilaitoksen toiminnasta työelämältä 1 krt/ v, yleisarvosana asteikolla 1-5 vähintään 3,8	Toteutui, 4,10

Talousarvion keskeisten tavoitteiden saavuttaminen	
Laadukkaat palvelut	
Toiminta- ja kustannustehokkuus	
75 %:lla valmistuvista opiskelijoista on tiedossa heti työpaikka	Tilastointitietoa ei ole rahoitusmuutoksessa valtakunnallisesti määritetty, tieto ei ole saatavilla
5 % valmistuvista opiskelijoista pääsee jatko-opintoihin.	Tilastointitietoa ei ole rahoitusmuutoksessa valtakunnallisesti määritetty, tieto ei ole saatavilla
Läpäisyaste on vähintään 70 % tutkinnon aloittaneista (koko tutkinnot, osatutkinnot)	Tilastointitietoa ei ole rahoitusmuutoksessa valtakunnallisesti määritetty, tieto ei ole saatavilla
Kokonaiskeskeyttäminen enintään 10 % vuodessa, josta negatiivisen keskeyttämisen osuus enintään 3 % vuodessa	Tilastointitietoa ei ole rahoitusmuutoksessa valtakunnallisesti määritetty, tieto ei ole saatavilla
Tulosaluekohtaisten toimintakatteiden noudattaminen	Toiminnan kustannukset katettiin toimintakatteella. Toimintakatejäämä oli yhteensä 1 048 140 euroa.
Poistot tulee kattaa toimintakatteella ja investointivarausten purkamisella	Käyttöomaisuuden vuotuiset poistot rahoitettiin toimintakatteella ja investointivarausten purkamisella.
Opetusmoduulien/-ryhmien tulee olla kooltaan taloudellisesti kannattavia	Opetusryhmien vähimmäiskokotavoitteet toteutuivat pääosin.

8.3.3 Strategisten tavoitteiden toteutuminen tulosaluekohtaisesti

Kuntayhtymän strategiset painopisteet olivat vuonna 2018 seuraavat:

- Uusi opettajuus: Valmennus on vallitseva työote ja koulutuksessa korostuu moniosaaminen, verkostoitumistaidot, digitaalisuus, monikulttuurisuus, yrittäjäyys ja joustovalmius
- Yksilölliset, valinnaiset, työvaltaiset kouluttautumispolut 24/7, 12 kk
- Työelämän tarpeista lähtevä ja yhteistyössä toteutettava koulutus- ja palvelutarjonta
- Yhteiskunnallinen ja yksilöllinen vastuunkanto
- Kannattavuuden ja osaamisen optimointi

Strategiset painopistealueet ovat näkyneet alojen toiminnassa eri tavoin.

8.3.3.1 Tekniikan alat

Tekniikan alat yhdistettiin vuoden 2018 alusta yhden koulutuspäällikön alaisuuteen. Koulutusaloja ovat auto-ala, logistiikka, rakentaminen, pintakäsittely, sähkö, talotekniikka, metalli, tekninen suunnittelu ja nostoalat.

Perinteinen opettajuus on muuttanut muotoaan. Opetuksessa opettajien yhteinen tekeminen on lisääntynyt. Opettajia on ohjattu henkilökohtaisten kehittämissuunnitelmien (HOKS) laadintaan, jotta opiskelijoille saadaan suunniteltua yksilöllinen opintopolku. Erilaisia opintopolkuja on rakennettu oppisopimusta unohtamatta. Opettajan työaika on tarvittaessa painotettu enemmän tukea tarvitsevien opiskelijoiden ohjaamiseen. Digitaalisia ohjausmalleja on otettu käyttöön. Osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamisen käytänteisiin on annettu ohjausta ja resursseja.

Pedagogista osaamista on tuettu ja vahvistettu työelämälähtöisillä opetuskokonaisuuksilla. Tutkinnon osia on suoritettu osittain tai kokonaan muissa oppimisympäristöissä. Kansainvälisyys on lisääntynyt opiskelijavaihtojen myötä. Opettajat ovat käyneet tutustumassa eri maissa käytössä oleviin pedagogisiin malleihin. Monikulttuurisuus on näkynyt opetuksessa positiivisina asioina.

Yrityskoulutuksia on toteutettu asiakkaiden toiveiden ja tarpeiden mukaisesti. Yhteistyössä yritysten kanssa on mietitty osaamisen kehittämisalueita ja niiden toteutuksia.

Opiskelijan ohjaamista koulutuksen kautta ammattiin on tehostettu huomattavasti opetuksen moduulisunnittelulla ja huoltotiimien toiminnalla. Palautekyselyillä seurataan saatua opiskelijapalautetta ja toimintaa pyritään muokkaamaan tavoitteiden mukaisesti.

8.3.3.2 Sosiaali- terveys- ja kasvatusala

Työelämä on vahvasti mukana sosiaali-, terveys- ja kasvatusalan koulutusten suunnittelussa ja toteutuksessa. Työelämän edustajien kanssa on tehty yhteistyösopimuksia ja heidän kanssaan käydään koko ajan vuoropuhelua sekä heidän tarvitsemistaan koulutuksista että kuntayhtymän opiskelijoiden osaamiseen liittyvistä kokonaisuuksista. Myös omistajakuntien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä, kuten myös alueen yritysten kanssa ja signaaleja kuunnellaan koko ajan, jotta osaaminen olisi juuri sitä mitä tarvitaan.

Sosiaali- terveys- ja kasvatusalalla alkoi Faicare – hanke maaliskuussa. Hankkeessa keskitytään hyvinvointiteknologiaan, yrittäjäyteen ja eri yhteistyömallien suunnitteluun. Teknologiavalmistajat ovat lainanneet laitteita ja sekä oppilaitoksen opiskelijat, että työelämä pääsevät niitä kokeilemaan ja testaamaan. Opiskelu on projektimuotoista, asioita opetetaan oikeiden asiakaskontaktien kautta. Myös yrittäjyysasiat tulevat oikeiden asiakaskontaktien kautta näkyväksi.

Uusia opiskelijoita otetaan joustavasti jatkuvassa haussa. Yksilöllisyys on alkanut näkyä kaikissa tutkintomuodoissa ja työpaikalla järjestettävä koulutus on selkeästi tukenut yksilöllisyyttä, lähiopetusta kuitenkin unohtamatta. Opiskelijoita kannustetaan yksilöllisiin valintoihin ja edistetään opiskelijan omaa vastuunkantoa.

8.3.3.3 Palvelualat

Ravintola- ja catering –alalla erityisesti toteutetaan opiskelijan yksilöllistä opinpolkua. Opiskelija aloittaa opinnot todella joustavasti lähes mihin vuoden aikaan vaan. Opiskelijan aiemman osaamisen ja elämäntilanteen pohjalta suunnitellaan yksilöllinen osaamisen hankkiminen ja opintojen kesto. Perustutkinnon suorittamisaika vaihtelee vuodesta kolmeen vuoteen. Tämä ajatusmaailma koskee kaikkia opiskelijoita, myös niitä jotka tulevat suoraan peruskoulusta. Ravintola- ja catering- ja puhdistuspalvelualoilla monikulttuurisuus on arkipäivää. Ravintola- ja catering-alan opiskelijoista 25 % opiskelijoista on maahanmuuttajataustaisia.

Asiakastyöt ravintolassa ja hoitolassa opettavat opiskelijoille yrittäjämäistä toimintaa sekä työelämän tapaa tehdä työtä. Erityisen opettavainen kauneushoitoalan opiskelijoille oli kesäkauneushoitolan pyörittäminen Nuori Yrittäjä -konseptin mukaisesti.

Digitaalisuus näkyy oppimateriaaleissa. Ravintola- ja catering-alalla on korvattu oppikirja sähköisellä eKokki-oppimateriaalilla ja puhdistuspalvelualalla on käytössä Safhy digitaalinen oppimisolusta.

Keramiikka-alalla on verkostoiduttu lukiokoulutuksen kanssa ja myös väylää Hämeen ammattikorkeakouluun vahvistetaan yhteistyöllä. Keramiikka-alalla ollaan vahvistettu Erasmus-hankkeen kautta työelämän ja koulutuksen verkostoja niin kotimaassa kuin Euroopassa.

Ravintola- ja catering- ja puhdistuspalvelualoilla tehdään vahvasti yhteistyötä paikallisten yritysten ja sidosryhmien kanssa. Koulutuksia suunnitellaan työelämän tarpeiden mukaisesti työllistymisen näkökulmasta. Nopeaa työllistymistä voidaan auttaa myös monipuolisilla lyhytkoulutuksilla. Vuonna 2018 aikuisista, jotka suorittivat tutkinnon ravintola- ja catering-alalla, työllistyi 95%.

8.3.3.4 Liiketoiminta, tietojenkäsittely, media-ala sekä elintarvikeala

Ammatillisen koulutuksen reformin myötä on opiskelijoita otettu koulutuksiin neljä kertaa vuodessa. Opiskelijoita on valmistunut pitkin vuotta ja tilalle on otettu uusia. Nuoret ja aikuiset opiskelevat yhdessä, näin opetusmoduulien ryhmien kokoa on saatu suuremmaksi etenkin tietojenkäsittelyalalla, jossa ei aikaisemmin ole ollut aikuisopiskelijoita.

Verkko-opetuksen ja työpaikalla tapahtuvan oppimisen määrää on lisätty, etenkin toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoilla. Elintarvikealalle saatiin ensimmäistä kertaa yhteishaun kautta myös nuoria. Opiskelijoiden määrä elintarvike- ja tietojenkäsittelyaloilla on kasvanut merkittävästi. Olemme panostaneet oppisopimusopiskelijoiden hankintaan. Oppisopimuskoulutuksessa opiskelijoilla on työpaikka, heidän läpäisyasteensa on hyvä, keskeytyksiä tulee vähän ja koulutus on kokoaikaista ympäri vuoden. Oppisopimusten myötä myös maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrä on lisääntynyt huomattavasti.

Liiketoiminnan ProMe-opiskelu ja Fönsterin käynnistäminen ovat esimerkkejä, joissa korostuu moni kuntayhtymän strategisista painopistealueista. ProMessa opettajat ovat opettaja-valmentajia, jotka valmentavat oppijaa kohti nykypäivän ja tulevaisuuden työelämää. Fönsteri on ikään kuin jatkumoa ProMen projekteille mutta sen toiminta on laajempaa, koska kyseessä on oikea kahvila, jonka pyörittäminen on pitkäkestoisempaa kuin ProMen projektien. ProMe ja Fönsteri mahdollistavat yksilölliset ja työvaltaiset kouluttautumispolut ja molempien toiminta lähtee työelämän aidoista tarpeista. Opiskelijoiden toiminta tiimeissä puolestaan opettaa yhteisöllistä ja yksilöllistä vastuunkantoa. Fönsterissä mukana on

myös yhteiskuntavastuu, koska Fönsterin tavoitteena on toimia nuorten olohuoneena. Kannattavuusopetus on Fönsterin toiminnan kannalta elinehto.

Tarjotinmalli mahdollistaa yhdessä oppisopimuskoulutuksen kanssa yksilölliset, valinnaiset ja työvaltaiset kouluttautumispolut. Rekrykoulutuksen jälkeen opiskelijat on ohjattu tutkintokoulutukseen oppisopimuksella. Elintarvikealalla järjestetään paljon yrityksille räätälöityjä koulutuksia, joissa korostuu valmennus. Asiakkaat ovat hyvin erilaisia ja edustavat eri kulttuureja. Asiakasyritykset ovat suurista konserneista pieniin mikroyrityksiin, joissa kaikissa on oma toimintakulttuurinsa. Tässä tarvitaan joustoa, alojen välistä yhteistyötä ja opettajien moniosaamista.

Elintarvikealalla Leipäkori-hankkeen avulla saimme tietoa leipomoalan työelämän tarpeista. Leipäkori-hankkeen tavoitteena oli muodostaa Kanta-Hämeeseen ja välillisesti koko Suomeen vahva leipomoalan osaamiskeskittymä. Tämä tavoite saavutettiin edistämällä leipomoalan monipuolista ja toimialan tarpeista lähtevää tarjontaa, tuottamalla toimialalle lisäarvoa kansainvälisistä yhteyksistä ja yhteistyöstä sekä antamalla leipomoille työkaluja liiketoiminnan kokonaisvaltaiseen kehittämiseen. Leipäkori-hankkeen toiminnassa olivat mukana myös mm. Opetushallitus, Leipuriliitto, kehittämissyhdistyksiä ja eri hanketoimijoita.

Koulutusaloilla on toteutettu perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkintojen lisäksi rekrytointikoulutusta ja lyhytkoulutuksia yrityksille. Toteutimme mm. Myynnin ja asiakaspalvelun koulutuksen, Ruokakaupan osaajaksi –rekrykoulutuksen ja Leipomoalan –rekrykoulutuksen. Uusien koulutusten tuotteistus työvoima-voimaksi koulutuksena onnistui erityisen hyvin etenkin media-alalla. Opetusmoduulien-/ryhmien koko saatiin näillä työvoima-voimaksi koulutuksilla taloudellisesti kannattavaksi.

8.3.3.5 Opiskelijahallinto ja opintotoimisto

Opiskelijahallinnon tulosalueeseen kuuluvat yhteisten tutkinnon osien järjestäminen sekä opintotoimiston palvelut.

Yhteisten tutkinnon osien suorittamisessa yksilölliset erot osaamisessa ovat korostuneet. Lähtötason kartoittaminen on mahdollistanut opiskelijoiden yksilöllisen etenemisen. Erityisesti kielissä ja matematiikassa opiskelijoiden osaaminen voi vaihdella paljonkin. Toisaalta pitkään työelämässä olleiden osaaminen on monipuolista ja laajaa, jolloin osaamisen tunnistaminen on tuonut haasteita ja lisätyötä opettajille. Lähtötason testien ja lukitustien tarkoituksena on kartoittaa mahdollinen erityisen tuen tarve, joka on tullut mahdolliseksi kaikille perustutkintojen ja ammatti- ja erikoisammattitutkintojen suorittajille. Yhteisten tutkinnon osien kohdalla itsenäisen opiskelun mahdollisuus on tuotu kaikkien saataville. Kaikki yhteisten tutkinnon osien toteutukset ovat ItsLearning –verkkoalustalla ja niiden itsenäiseen suorittamiseen on laadittu opas. Opiskelijalla on mahdollisuus toteuttaa yhteisten tutkinnon osien valinnaiset osat alueet (9 osp) työelämän kehittämistehtävinä, joiden osaaminen arvioidaan näytössä.

Kannattavuuden näkökulmasta on huomioitava, että koulutuksen rahoitusta ja sitä vastaavaa resurssien määrää ei ole nostettu siitä huolimatta, että yhteisten tutkinnon osien suorittaminen tuli lainsäädännön myötä pakolliseksi kaikkiin perustutkintoihin. Tämä toi suuren määrän aikuisia perustutkinto-opiskelijoita yto-aineiden suorittajiksi.

Opintotoimistossa eläköitymisen johdosta tapahtunut henkilöstön vähennys on korvattu opiskelijahallintojärjestelmän tehokkaammalla käytöllä. Ohjelmiston pääasiallinen kehittäminen on ollut yhden henkilön tehtävänä. Käyttäjien koulutukseen on panostettu vuoden aikana runsaasti. Henkilöstölle on järjestetty yksilö- ja ryhmäohjausta tarpeen mukaan.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö on tullut uudelle tasolle Wilma –järjestelmän myötä. Opiskelijat, opettajat ja huoltajat voivat seurata reaaliaikaisesti opintojen etenemistä. Myös opettajien vuosityöajan seuranta toteutetaan Wilma –järjestelmän kautta ja tiedot ohjataan taloushallinnon järjestelmään.

Strategiarahoituksella toteutetaan osaamisen johtamisen projektia, jossa syksyn aikana kartoitettiin eri henkilöstöryhmien tiedon tarpeet ja niiden perusteella tuotetaan opiskelijahallintojärjestelmästä erilaiset raportit, tilastot ja laskelmat.

8.3.3.6 Opiskelijapalvelut

Opiskelijapalveluissa on vuoden aikana pohdittu paljon yksilöllisten opinpolkujen käytännön toteutuksia ja erilaisten ratkaisujen vaikutuksia opiskelijan arkeen ja hyvinvointiin. Opinto-ohjauksen, erityisen tuen ja opiskelijahuollon merkitystä suhteessa ammatillisiin ja YTO-opintoihin on tarkasteltu eri näkökulmista. Henkilökunnan työnkuvia on täsmennetty jokaisen vahvuuksien sekä uuden ammatillisen koulutuksen lain kautta.

Opiskelija-asuntolan pitkäaikainen asuntolanhoitaja jäi eläkkeelle. Hänen seuraajansa työnimike muutettiin asuntolanohjaajaksi ja myös työn sisältö ja työajat muuttuivat. Asuntolanohjaaja toimii jatkossa opintoneuvojan työparina ja työhön kuuluu asuntolassa ohjaamisen lisäksi myös YTO-aineiden ohjausta tekniikan aloilla.

Hakijapalvelut tuli osaksi opiskelijapalveluita vuoden 2018 aikana. Tarkoituksena on, että hakija saa nopeasti yhteydenoton oppilaitoksesta ja hänet ohjataan mahdollisimman sujuvasti ammattialalle. Ohjauksen lopputuloksena voi myös olla johtopäätös opintojen aloittamisesta myöhemmin tai mahdollisesti toisessa oppilaitoksessa, mikäli oppilaitoksessa ei ole hakijalle sopivaa alaa tarjolla.

Yhtenä kehittämiskohteena oli ns. huoltopäivä-mallin kehittäminen. Kehitetyn mallin mukaisesti jokaisella koulutuslalla on kuukausittain suunniteltu päivä, jolloin opiskelijapalveluiden ja ammattialan henkilöstö voivat hoitaa yhdessä opiskelijoihin liittyviä asioita. Jatkossa kyseisenä päivänä on tarkoitus pitää opiskelijoille myös ohjattua ja tuettua oppipajaa.

Opiskelijapalvelujen henkilöstö tekee koko ajan yhteistyötä niin keskenään kuin ammattialojen ja YTO-opettajienkin kanssa. Yhtenä tärkeänä sisäisenä verkostona ovat myös opintosuhteet ja oppisopimus-toimijat. Yhteistyön merkitystä ei voi liiaksi korostaa ja mitä paremmin yhteistyö toimii, sitä parempaa palvelua voidaan opiskelijoille tarjota.

8.3.3.7 Työelämäpalvelut

Työelämäpalvelut tulosalue aloitti toimintansa vuoden alussa tavoitteena seudun elinkeinoelämän palveleminen. Oppilaitoksemme tarjoaa työelämälle laajan valikoiman täsmätarpeisiin suunnattuja lyhyt- ja täydennyskoulutuksia sekä työelämässä vaadittavia lakisääteisiä pätevyys- ja korttikoulutuksia. Ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot suoritetaan näyttötutkintona, joka on työnantajalle ja työntekijälle joustava tapa osoittaa ja ylläpitää ammattitaitoa tai valmistua kokonaan uuteen ammattiin. Tutkinnon suorittaminen henkilökohtaistetaan työntekijän osaamisen perusteella ja osaamista hankitaan vain siltä osin kuin on tarvetta. Autamme yritystä valitsemaan sopivimman tutkinnon tai koulutuskokonaisuuden henkilöstölleen. Tavoitteenamme on tehdä henkilöstön kehittäminen mahdollisimman helpoksi työelämälle yhteistyössä koulutusalojen kanssa.

Oppisopimus on keskeinen työelämän osaamisen kehittämisen muoto. Oppisopimuskoulutuksessa opiskeli vuonna 2018 yhteensä 522 opiskelijaa. OKM:n rahoittamassa Kumppaneina -hankkeessa uutta ammatillisen koulutuksen reformin mukaista toimintamallia kehitettiin yhteistyössä koulutusalojen ja työelämän sekä oppilaitosverkoston kanssa. Vuoden alussa työelämälle järjestettiin useita tiedostustilaisuuksia ammatillisen koulutuksen reformin tuomista muutoksista. Reformin myötä oppisopimuksen rahoitus muuttui ja nousi samalle tasolle omaehtoisen koulutuksen kanssa ja mm. tutkinnon osien suorittamisesta tuli rahoituksen puolesta mahdollista. Näin oppisopimuskoulutus palvelee paremmin työelämän jatkuvasti muuttuvia tarpeita. Koulutusmuodon vaihtaminen joustavasti koulutuksen aikana esim. oppisopimusjaksot kesäaikaan tai viimeisenä vuotena mahdollistavat yksilöllisen etenemisen jokaiselle opiskelijalle.

Oppilaitoksen oman koulutustarjonnan lisäksi laajennetun oppisopimuskoulutuksen järjestämislupa mahdollisti seudun yritysten palvelemisen toiselta koulutuksen järjestäjältä ostettavan koulutuksen ja tutkinnon avulla. Näin pystymme tarjoamaan tutkintoja myös yksittäisen yrityksen tai henkilön erityistarpeisiin.

Työelämäpalveluiden Matching -palvelu yhdistää opiskelijoita ja yrityksiä, työnhakijoita ja työpaikkoja. Seudun yritykset ja organisaatiot hakevat työntekijöitä ja oppilaitokseen tuleekin jatkuvasti kyselyitä sopivista opiskelijoista, joille olisi tiedossa työpaikka tai harjoittelupaikka. Kehitämme palveluita ja välineitä, joilla voimme yhdistää opiskelijan urasuunnitelmat sopivaan työpaikkaan.

Rahoitusta saatiin Työuralle ESR-hankkeelle, jonka keskeiset tavoitteet ovat uraohjausjärjestelmien kehittäminen, yritysten kanssa tehtävän yhteistyön tiivistäminen sekä valmistuneiden opiskelijoiden työllistymistä tukevien palvelujen kehittäminen.

Työelämäpalveluissa järjestetään myös markkinaehtoista koulutusta, kuten maahanmuuttajien kilpailutettuja kotoutumiskoulutuksia. Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen keskeisin tavoite on kotoutuminen suomalaiseen yhteiskuntaan ja työllistyminen avoimille työmarkkinoille. Keväällä järjestimme viimeisen ELY-keskuksen hankkiman luku- ja kirjoitustaidon koulutuksen maahanmuuttajille. Tämä toiminta siirtyi vapaan sivistystyön tehtäväksi vuoden 2018 alussa.

Työelämäpalvelut järjestää myös Hämeen ELY-keskuksen kilpailuttamaa ammattitaito- ja osaamiskaritoituspalvelua TE-toimiston lähettämille työnhakijoille. Tavoite on selvittää henkilöiden todellinen osaaminen työllistymisen edistämiseksi.

8.3.4 Opiskelijamäärätavoitteiden toteutuminen

Talousarvion opiskelijavuosimäärätavoite oli kokonaisuudessaan 1039,5 opiskelijavuotta. Tavoitevuosimäärät suunniteltiin perustutkinto ja lisäkoulutustasolle. Työvoimakoulutukseen ei asetettu erillistä tavoitetta, mutta OKM:n päätöksen mukaan työvoimakoulutukseen oli osoitettu tavoitteellisista opiskelijavuosista 50 vuotta. Alla olevan taulukon toteutuneessa opiskelijavuosikertymässä ei ole opiskelijahallintojärjestelmästä johtuvasta syystä huomioitu opiskelijoiden yli 4 viikkoa kestävien kesälomien opiskelijavuosikertymää pienentävää vaikutusta. Todellinen opiskelijavuosimäärä on noin 1166 opiskelijavuotta. Talousarvion opiskelijavuositavoitteet saavutettiin, vaikka rahoituspäätöksen mukainen tavoitteellinen opiskelijavuosimäärä alitettiin noin 42 vuodella.

Opiskelijavuosien toteutuminen 2018	TA-tavoite	Toteuma 2018
Opiskelijavuodet yhteensä	1019,5	1201,23

Tekniikan alat yhteensä	394,0	433,0
Auto 2001	46	46,5
VOS, perustutkinto, 800	46	43,0
VOS, oppisopimus, perustutkinto, 803		3,5
Logistiikka 2002	56	89,3
VOS, perustutkinto, 800	56	85,6
VOS, oppisopimus, perustutkinto, 803		1,4
VOS, työvoimakoulutus, perustutkinnot, 807		2,3

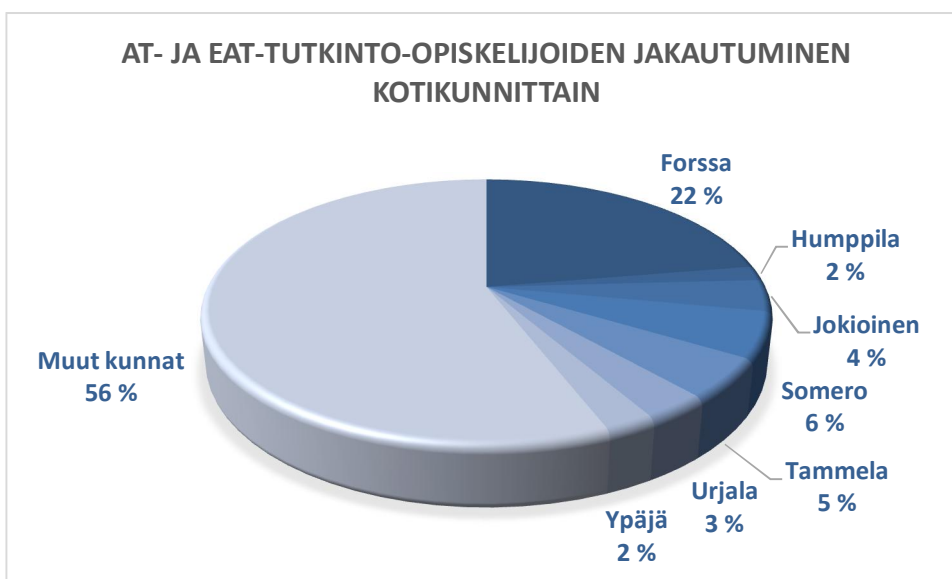
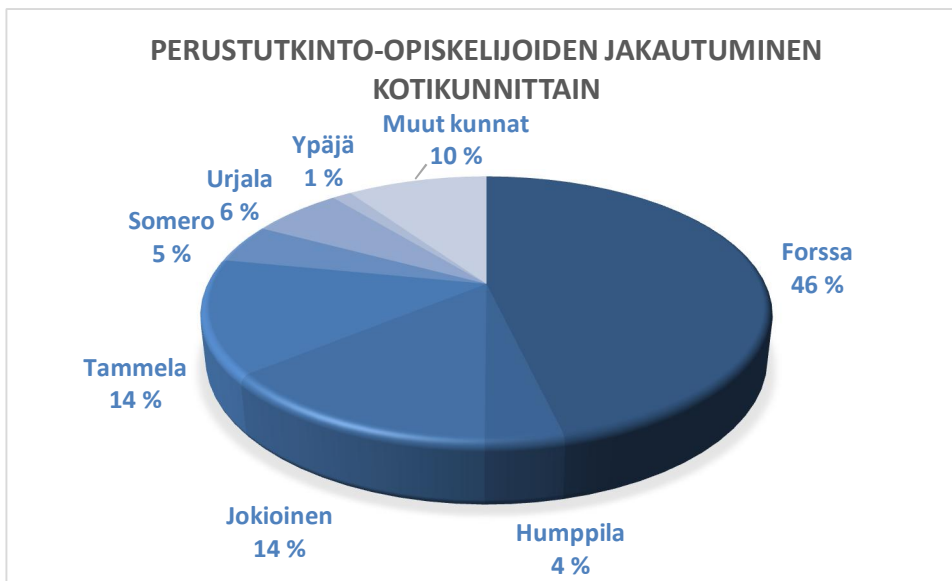
Metalli 2003	44	63,1
VOS, perustutkinto, 800	44	48,3
VOS, oppisopimus, perustutkinto, 803		13,6
VOS, työvoimakoulutus, perustutkinnot, 807		1,2
Sähkö 2004	69,0	67,3
VOS, perustutkinto, 800	69,0	58,9
VOS, oppisopimus, perustutkinto, 803		5,0
VOS, työvoimakoulutus, perustutkinnot, 807		3,3
Rakennus 2005	86,0	65,9
VOS, perustutkinto, 800	71,0	65,0
VOS, lisäkoulutus, omaehtoinen, 801	15,0	0,0
VOS, oppisopimus, perustutkinto, 803		0,1
VOS, oppisopimus, lisäkoulutus, 804		0,7
Talotekniikka / LVI 2006	73,0	64,1
VOS, perustutkinto, 800	73,0	53,7
VOS, lisäkoulutus, omaehtoinen, 801		0,1
VOS, oppisopimus, perustutkinto, 803		10,4
Torninosturi 2009	4,0	7,8
VOS, lisäkoulutus, omaehtoinen, 801	4,0	7,7
VOS, oppisopimus, lisäkoulutus, 804		0,1
Ajoneuvonosturi 2011	6,0	16,1
VOS, lisäkoulutus, omaehtoinen, 801	6,0	12,1
VOS, lisäkoulutus, henkilöstökoulutus, 802		0,5
VOS, työvoimakoulutus, lisäkoulutus, 809		3,5
Tekninen suunnittelu 2023	10,0	13,1
VOS, perustutkinto, 800	10,0	10,5
VOS, oppisopimus, perustutkinto, 803		2,6
Palvelualat yhteensä	158,7	134,0
Catering 2101	103,5	80,8
VOS, perustutkinto, 800	84,0	57,6
VOS, lisäkoulutus, omaehtoinen, 801	19,5	2,8
VOS, oppisopimus, perustutkinto, 803		4,9
VOS, oppisopimus, lisäkoulutus, 804		7,5
VOS, työvoimakoulutus, perustutkinnot, 807		8,0
Puhdistuspalvelu 2102	12,2	15,7
VOS, perustutkinto, 800		0,3
VOS, lisäkoulutus, omaehtoinen, 801	12,2	1,7
VOS, oppisopimus, perustutkinto, 803		6,3
VOS, oppisopimus, lisäkoulutus, 804		3,6
VOS, työvoimakoulutus, perustutkinnot, 807		0,9
VOS, työvoimakoulutus, lisäkoulutus, 809		2,9

Kosmetologit 2105	18,0	13,9
VOS, perustutkinto, 800	18,0	13,9
Artesaanit 2106	25,0	23,6
VOS, perustutkinto, 800	25,0	23,1
VOS, oppisopimus, perustutkinto, 803		0,5
Sosiaali-, terveys- ja kasvatustila	227,5	215,9
Sosiaali- ja terveysala/lähihoitajat 2201	170,0	155,8
VOS, perustutkinto, 800	170,0	133,6
VOS, oppisopimus, perustutkinto, 803		12,8
VOS, työvoimakoulutus, perustutkinnot, 807		9,4
Kasvatustila/lanu ja KAI 2203	47,0	38,5
VOS, lisäkoulutus, omaehtoinen, 801	47,0	34,2
VOS, oppisopimus, lisäkoulutus, 804		3,6
VOS, työvoimakoulutus, lisäkoulutus, 809		0,7
Sosiaali- ja kasvatustila 2204	10,5	21,7
VOS, lisäkoulutus, omaehtoinen, 801	10,5	12,2
VOS, oppisopimus, lisäkoulutus, 804		9,4
Liiketoiminta, elintarvike- ja media-ala	239,3	359,2
Liiketoiminta 2300	194,9	238,3
VOS, perustutkinto, 800	150,0	121,7
VOS, lisäkoulutus, omaehtoinen, 801	44,9	12,6
VOS, oppisopimus, perustutkinto, 803		73,1
VOS, oppisopimus, lisäkoulutus, 804		26,5
VOS, työvoimakoulutus, lisäkoulutus, 809		4,5
Elintarvikeala 2301	10,0	63,8
VOS, perustutkinto, 800	20,0	22,6
VOS, lisäkoulutus, omaehtoinen, 801	10,0	2,3
VOS, oppisopimus, perustutkinto, 803		19,9
VOS, oppisopimus, lisäkoulutus, 804		18,8
VOS, työvoimakoulutus, perustutkinnot, 807		0,2
Media-ala 2302	30,0	55,0
VOS, perustutkinto, 800	30,0	42,0
VOS, oppisopimus, perustutkinto, 803		0,9
VOS, työvoimakoulutus, perustutkinnot, 807		11,9
VOS, työvoimakoulutus, lisäkoulutus, 809		0,2
Sisustusala 2303	4,4	2,1
VOS, lisäkoulutus, omaehtoinen, 801	4,4	2,1
Työelämäpalvelut 2810	0,0	47,6
VOS, laajennettu oppisopimus, perustutkinto, 805		1,3
VOS, laajennettu oppisopimus, lisäkoulutus, 806		46,3

Valma 2503	0,0	11,5
VOS, perustutkinto, 800		11,5

Asuntolamajoituksessa olevien opiskelijoiden osalta opiskelijavuosia kertyi 9 vuoden 2018 aikana.

Erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden osalta painotettuja opiskelijavuosia kertyi 40, mikä vastaa samaa tasoa kuin edellisen rahoitusjärjestelmän mukaisesti laskettu erityisopiskelijamäärä. Syrjäytymisen ehkäiseminen oli edelleen vuonna 2018 oppilaitoksen painopistealueena. Keinoina käytettiin tiivistä yhteistyötä peruskoulujen kanssa, lähtötasotestejä, erityisen tuen suunnitelmia, varhaisen puuttumisen mallia, laajennettua työssäoppimisen mallia ja muita yksilöllisiä opintopolkuja, monialaista opiskelija-huoltoyhteistyötä sekä kuraattoritoimintaa.

Oppilaitoksen vetovoimaisuus on tärkeä säilyttää hyvällä tasolla, jotta turvataan mahdollisimman hyvin ammattikoulutetun työvoiman tuleva tarve. Yhteishaun aloituspaikkojen täyttöasteeksi syksyllä 2018 muodostui keskimäärin 97,2 % (syksyllä 2017 106,9 %). Forssan ammatti-instituutissa oli syksyllä 2018 kuusi koulutusala. Yhteishaun lisäksi jatkuvan haun kautta on vuoden 2018 aikana aloittanut 96 perustutkinto-opiskelijaa.

Yhteishaussa pyrkineet ja hyväksytyt opiskelijat

Perustutkinto	Ensisijaisesti pyrkineet 2017	Ensisijaisesti pyrkineet 2018	Hyväksytyjä opisk. 6/2018	Aloituspaikkoja TA 2018
Autoalan perustutkinto	21	15	18	20
Logistiikan perustutkinto	26	20	18	20
Kone- ja tuotantotekniikan perustutkinto	10	21	18	20
Talotekniikan perustutkinto	15	17	18	20
Teknisen suunnittelun perustutkinto	-	1	12	12
Sähkö- ja automaatioalan perustutkinto	23	23	18	18
Rakennusalan perustutkinto	23	22	18	18
Pintakäsittelyalan perustutkinto	7	5	10	10
Ravintola- ja catering-alan perustutkinto	22	20	20	20
Elintarvikealan perustutkinto	-	4	15	15
Liiketoiminnan perustutkinto	20	18	35	35
Liiketoiminnan perustutkinto, yo	4	5	5	5
Tieto- ja viestintätekniikan perustutkinto	11	16	16	16
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto	18	31	20	20
Sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, yo	5	2	4	4
Kauneudenhoitoalan perustutkinto	44	-	-	-
Taideteollisuusalan perustutkinto	3	1	6	6
Taideteollisuusalan perustutkinto, yo	4	1	6	6
Media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkinto	9	7	16	16
Yhteensä:	260	229	273	281

Suoritetut tutkinnot

Suoritetut tutkinnot	2016	2017	2018
Perustutkinnot	395	359	369
Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot	151	169	235
Yhteensä	546	528	604

8.4 Sitovat taloudelliset tavoitteet ja käyttötalouden toteutuminen

Käyttötalousoosassa esitetyt tulosaluekohtaiset toimintakatteet hyväksyttiin vuoden 2018 talousarvion tulosalueen sitoviksi määrällisiksi tavoitteiksi, joita ei saa ylittää. Näiden tavoitteiden toteutuminen on esitetty kohdassa 8.8 olevassa yhteenvedossa.

Vuoden 2018 tilikauden tulos muodostui positiiviseksi. Toimintatuottojen osalta talousarvio ylitettiin 435 000 eurolla. Ennakoitua parempi toimintatuottojen määrä johtui erityisesti hankkeisiin saadusta rahoituksesta, joka ylitti 204 000 eurolla talousarviossa ennakoitun rahoituksen. Lisäksi oppisopimuskoulutusten myynti toteutui n. 128 000 euroa ennakoitua paremmin. Myös konsernilaskutus muodostui n. 89 tuhatta euroa suuremmaksi kuin talousarviossa oli arvioitu. Toimintakulujen osalta henkilöstökulut ylittivät noin yhdellä prosentilla talousarvioon nähden, mutta muissa toimintakuluissa talousarvio alitettiin, joten kokonaisuudessaan toimintakulujen ylitys oli vain 0,3 %.

Tulosalueiden toimintakatetavoitteet saavutettiin tekniikan alaa ja sosiaali-, terveys- ja kasvatusalaa lukuun ottamatta. Erityisesti tekniikan aloilla vuosi oli haastava pitkien virkavapaiden ja sijaisjärjestelyiden vuoksi, mistä aiheutui myös ylimääräisiä kustannuksia. Myös sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalla henkilöstökustannukset ylittyivät tavoitteeseen nähden.

Sitovaksi tavoitteeksi vuodelle 2018 asetettiin myös, että instituutin on kyettävä rahoittamaan käyttöomaisuuden vuotuispoistot toimintakatteella ja investointivaroilla. Toimintakate v. 2018 oli 1 048 140,43 euroa ja investointivaroja tuloutettiin 5 444,00 euroa. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 921 721,37 euroa, joten tavoite saavutettiin.

Kuntayhtymän käyttötalouden toteutuminen tulosalueittain:

Tulosalue	TALOUSARVIO 2018 muutos II			TILINPÄÄTÖS 2018			Ero talousarvioon
	Toimintatuotot	Toimintakulut	Tulosalueen toimintakate	Toimintatuotot	Toimintakulut	Tulosalueen toimintakate	
Tekniikan alat, kulttuuriala	2 564 352	-2 225 648	338 704	2 614 463	-2 356 828	257 635	-81 069
Palvelualat: catering, kosmetologit, puhd.palveluala, keramiikka	879 443	-949 140	-69 697	900 945	-932 484	-31 539	38 158
Liiketalous, tietojenkäsittely ja elintarvikeala	1 864 214	-1 827 249	36 965	1 940 005	-1 783 434	156 571	119 606
Sosiaali- terveys- ja kasvatuala	1 168 965	-1 191 033	-22 068	1 162 949	-1 243 469	-80 520	-58 452
Työelämäpalvelut	963 678	-1 214 293	-250 615	1 025 347	-1 134 211	-108 864	141 751
Yleishallinto	0	-244 808	-244 808	829	-245 627	-244 798	10
Koulutuksen hallinto	0	-120 225	-120 225	80 612	-199 445	-118 833	1 392
Opiskelijahallintopalvelut	23 250	-785 927	-762 677	47 951	-804 458	-756 507	6 170
Opiskelijapalvelut	148 878	-451 241	-302 363	171 310	-441 466	-270 156	32 207
Tukipalvelut	128 000	-2 457 167	-2 329 167	227 773	-2 403 972	-2 176 199	152 968
Yhteensä	7 740 780	-11 466 731	-3 725 951	8 172 187	-11 545 394	-3 373 207	352 744
Kohdentamaton rahoitus			4 371 470			4 421 348	49 878
Toimintakate			645 519			1 048 141	402 622
Rahoitustulot ja -menot			250			249	-1
Käyttöomaisuuden poistot			-958 088			-921 721	36 367
Poistoeron muutos			500 121			400 423	-99 698
Tilikauden ylijäämä			187 802			527 092	339 290

8.5 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	Talousarvio 2018	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma 1.1.2018- 31.12.2018	Poikkeama
Toimintatuotot	12 093 644	15 106	12 108 750	12 544 371	435 621
Myyntituotot	11 903 655	-237 182	11 666 473	11 947 246	280 773
Maksutuotot	12 500	0	12 500	38 855	26 355
Tuet ja avustukset	149 489	249 288	398 777	532 966	134 189
Muut toimintatuotot	28 000	3 000	31 000	25 304	-5 697
Toimintakulut	-11 537 366	74 135	-11 463 231	-11 496 231	-33 000
Henkilöstökulut	-8 049 061	-28 491	-8 077 552	-8 158 055	-80 503
Palvelujen ostot	-1 877 079	120 848	-1 756 231	-1 735 911	20 320
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-1 111 791	-2 010	-1 113 801	-1 090 751	23 050
Avustukset	-33 510	0	-33 510	-40 753	-7 243
Muut kulut	-465 925	-16 212	-482 137	-470 760	11 377
Toimintakate	556 278	89 241	645 519	1 048 140	402 621
Rahoitustulot ja -kulut	-93 379	93 629	250	249	-1
Korkotuotot	2 000	0	2 000	3 197	1 197
Muut rahoitustulot	1 750	0	1 750	4 172	2 422
Korkokulut	0	0	0	0	0
Muut rahoituskulut	-97 129	93 629	-3 500	-7 120	-3 620
Vuosikate	462 899	182 870	645 769	1 048 389	402 620
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-958 088	0	-958 088	-921 721	36 367
Tilikauden tulos	-495 189	182 870	-312 319	126 668	438 987
Poistoerän lisäys (-) tai vähennys (+)	500 121	0	500 121	494 980	-5 141
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	-94 556	-94 556
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä (+)/alijäämä (-)	4 932	182 870	187 802	527 092	339 290

8.6 Investointien toteutuminen

	TA 2018	TA- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuminen 1.1.2018 - 31.12.2018
Rakennusinvestoinnit				
D-hallin korjaustoimenpiteet	0	171 000	171 000	168 656
D- ja E-rak. automaatioinvestointi	0	20 000	20 000	19 600
Automaatiokeskusten uusiminen	0	10 000	10 000	3 435
G-F pihan kunnostus	20 000	-20 000	0	
Rakennusinvestoinnit yhteensä	20 000	181 000	201 000	191 691
Kone- ja kalustoinvestoinnit				
<u>Tekniikka</u>				
4-pyöräsuuntauslaite	14 000		14 000	
Ajosiltanostin	16 000		16 000	
Pakettiauto, rakennusala	20 000	-20 000	0	
<u>Liiketalous, tietojenkäsittely ja elintarvikeala</u>				
Leipomon kalusto	45 000		45 000	46 395
<u>Palvelualat</u>				
Uuni + jalusta ravintolaan	10 595		10 595	9 317
<u>Yhteiset/Tukipalvelut</u>				
Pakettiauto		20 000	20 000	20 000
Opiskelijahallintojärjestelmän kehittäminen		12 000	12 000	5 444
Painekeittokaappi ammattikeittiölle	22 000		22 000	19 811
Muut investoinnit yhteensä	127 595	12 000	139 595	100 967
Investointiohjelma yhteensä	147 595	193 000	340 595	292 658

8.7 Rahoitusosan toteutuminen

Konsernitilin saldo on 31.12.2018 siirretty rahoista ja pankkisaamisista lyhytaikaisiin saamisiin, koska kuntayhtymän pankkitili kuuluu Forssa-konsernin konsernitilikokonaisuuteen.

	Talousarvio 2018	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma 1.1.2018- 31.12.2018	Poikkeama
Varsinainen toiminta ja investoinnit					
<u>Tulorahoitus</u>	462 000	183 769	645 769	1 048 389	402 620
Vuosikate	462 000	183 769	645 769	1 048 389	402 620
<u>Investoinnit</u>	-148 000	-192 595	-340 595	-292 658	47 937
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-148 000	-192 595	-340 595	-292 658	47 937
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0	0	0	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0	0	0	0	0
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	314 000	-8 826	305 174	755 731	450 557
Rahoitustoiminnan kassavirta					
<u>Oman pääoman muutokset</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
<u>Lainakannan muutokset</u>					
Pitkäaikaisten lainojen muutokset	0	0	0	0	0
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>-755 784</u>	<u>-755 784</u>
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0	0	0	-200	-200
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	-82 522	-82 522
Lyhytaikaisten saamisten muutos	0	0	0	-878 323	-878 323
Korottomien pitkä- ja lyhytaik. velkojen muutos	0	0	0	205 260	205 260
Rahoitustoiminnan nettokassavirta	0	0	0	-755 784	-755 784
Kassavarojen muutos	314 000	-8 826	305 174	-53	-305 227

8.8 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Tulosaluekohtaiset toimintakatteet	TA 2018	TA muutosten jälkeen	Toteuma 2018	Poikkeama
Yleishallinto	-285 001	-244 808	-244 798	10
Koulutuksen yleishallinto	-162 876	-120 225	-118 833	1 392
Tekniikan alat, kulttuuriala	133 234	338 704	257 635	-81 069
Liiketalous, tietojenkäsittely ja elintarvikeala	272 595	36 965	156 571	119 606
Sosiaali-, terveys- ja kasvatusala	80 390	-22 068	-80 520	-58 452
Palvelualat: catering, kosmetologit, puhd.palveluuala, keramiikka	105 051	-69 697	-31 539	38 158
Työelämäpalvelut	-359 952	-250 615	-108 864	141 751
Opiskelijahallintopalvelut	-851 564	-762 677	-756 507	6 170
Opiskelijapalvelut	-469 457	-302 363	-270 156	32 207
Tukipalvelut	-2 274 580	-2 329 167	-2 176 199	152 968

Kuntayhtymän toimintakate yht.	556 278	645 519	1 048 140	402 621
---------------------------------------	---------	---------	-----------	---------

Käyttöomaisuuden vuotuispoistojen rahoitus				
Toimintakate + investointivarausten tuloutus - käyttöomaisuuspoistot	98 311	187 552	626 843	439 291

Valtionosuusrahoitus on kohdistettu koulutuksen tulosalueille toteutuneiden opiskelijavuosien mukaisesti.

9 HENKILÖSTÖRAPORTTI

9.1 Forssan ammatti-instituutin henkilöstöpolitiikka

Kuntayhtymän tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa on vuosille 2018 – 2019 asetettu henkilöstöä koskien seuraavat tavoitteet:

- Kaikilta samoissa tehtävissä toimivilta vaaditaan samat asiat.
- Henkilöstön yhdenvertaisen toiminta järjestysääntöjen mukaan.

Tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kuvaavia tekijöitä, kuten perhepoliittisten vapaiden käyttöä, sukupuoli- ja ikärakennetta, henkilöstön työtyytyväisyyspalautetta ja opiskelijoiden opiskelijapalautetta, seurataan vuosittain osana toimintakertomusta ja oppilaitoksen vuosikertomusta.

Vuosittain kartoitetaan henkilöstön osalta:

- henkilöstön ikärakenne
- palkat hinnoitteluryhmittäin
- miesten ja naisten palkkaerot

Yhteistoimintaryhmä perehtyy säännöllisesti tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus –tilanteeseen ja käsittelee aloite/palautelaatikon sisältöä. Yhteistoimintaryhmä antaa tarvittaessa kannanottoja ja toimenpide-ehdotuksia tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden vahvistamiseksi organisaatiossa. Lisäksi henkilöstökyselyihin lisätään tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä kysymyksiä, ja niiden trendiä seurataan.

9.2 Henkilöstön määrä ja rakenne

9.2.1 Palvelussuhteet

Henkilöstön rakenne 31.12.2018

	Vakituisia virka/työ-sop.suhteisia	Määrä-aikaisia	Yhteensä
Opetushenkilöstö	73	29	102
Muu henkilöstö	34	10	44
Koko henkilöstö	107	39	146

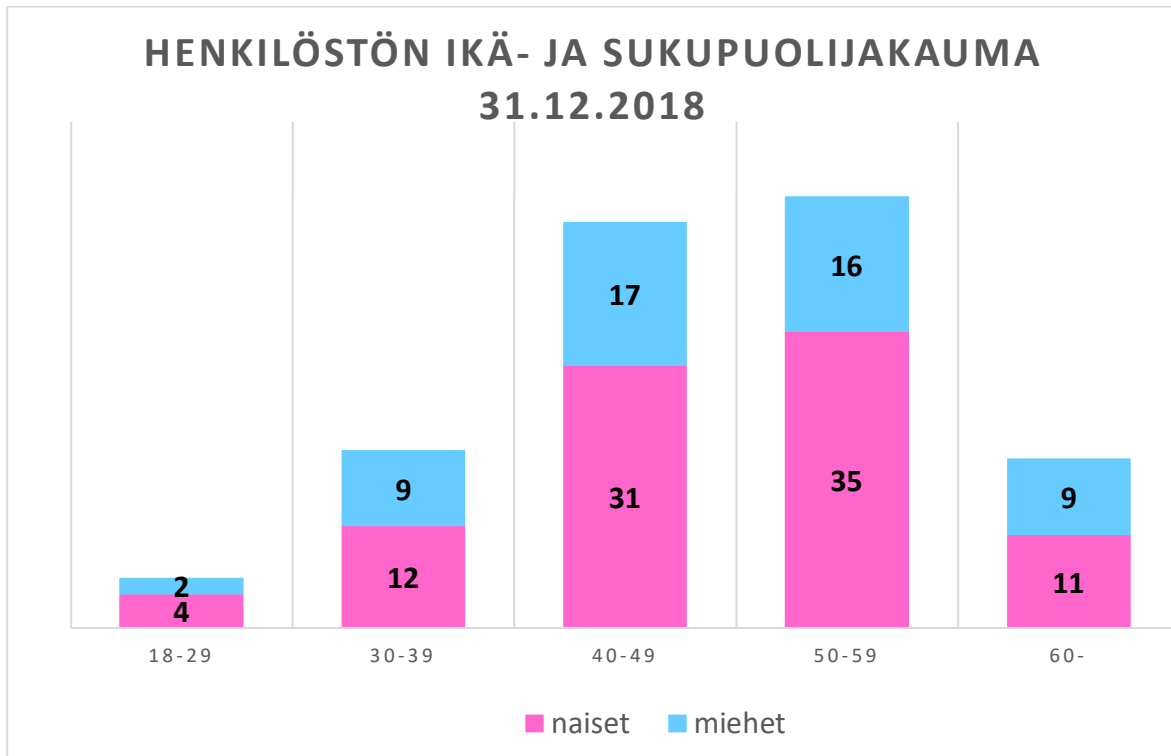
Päätoimisen henkilöstön kokonaismäärä oli tilikauden päättyessä 146 (137 vuonna 2017), josta opetushenkilöstön osuus oli 69,9 % ja muun henkilöstön 30,1 %. Osa-aikaisia työntekijöitä oli 11. Vakinaisen henkilöstön osuus oli 73,5%. (vuonna 2017 osuus oli 81,8 %)

Lähtövaihtuvuus vakituinen henkilöstö:	
Irtisanoutunut	6
Irtisanottu	0
Eläkkeelle	5

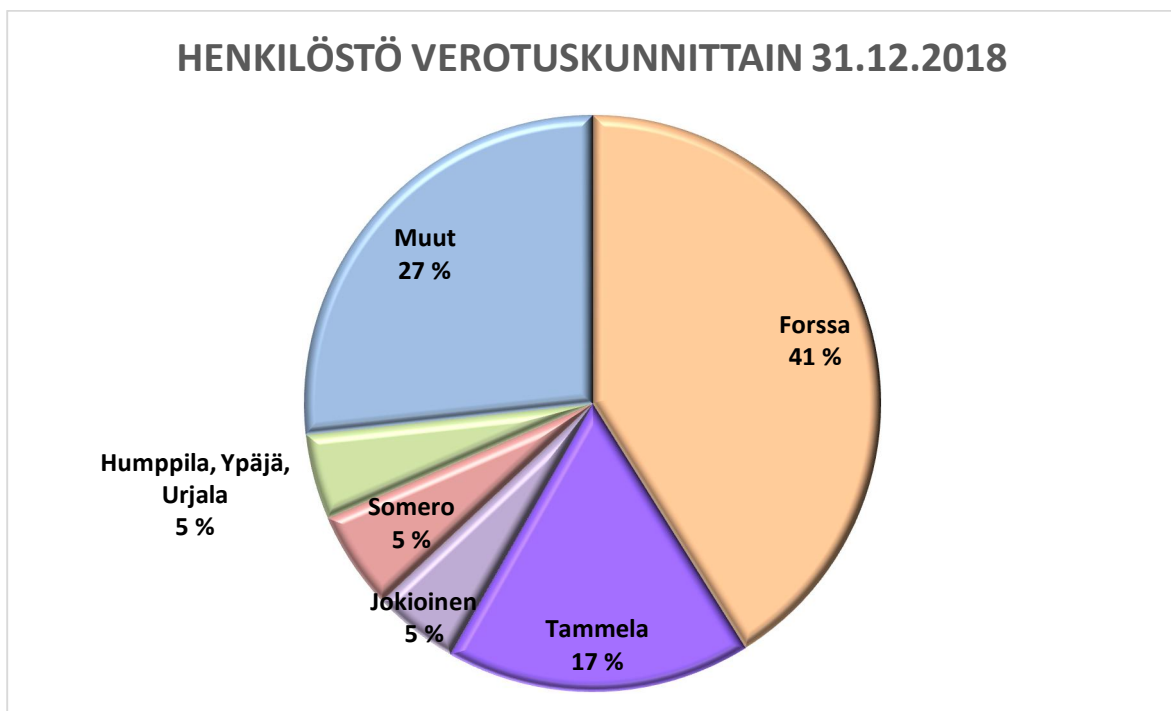
9.2.2 Henkilöstön ikä- ja sukupuolirakenne sekä asuinpaikkakunnat

Alle 40-vuotiaita oli henkilöstöstä 18,5% (27 henkilöä), 40-49-vuotiaiden osuus oli 32,9 % (48) ja yli 50-vuotiaiden 48,6 % (71 henkilöä). Naisten keski-ikä 48,6 vuotta, miesten 48,1 vuotta ja koko henkilöstön keski-ikä oli 48,4 vuotta.

Henkilökunnasta oli vuoden 2018 lopussa naisia 94 (64 %) ja miehiä 53 (36 %). Sosiaali- ja terveysalalla, kulttuurialalla sekä palvelualoilla on opetushenkilöstöstä suurin osa naisia. Tekniikan alat olivat selkeästi miesvaltaisia. Tukipalveluhenkilöstöstä 24 % oli miehiä.

Henkilöstöstä 73 %:lla oli verotuskunta kuntayhtymän toimialueella. 39 henkilöä kävi muualta kuin kuntayhtymän toimialueelta töissä.

9.2.3 Eläkkeelle siirtyminen

Vuoden 2018 aikana eläkkeelle siirtyi 5 henkilöä, siirtyneiden keski-ikä oli 63 v 10 kk, vuonna 2017 vastaava luku oli 64 v 2 kk.

1.1.2005 lukien tuli voimaan kunta-alan eläkeuudistus, jonka mukaan työntekijällä on oman valintansa mukaan oikeus jäädä eläkkeelle 63 - 68-vuotiaana. 1.1.2017 tuli voimaan kunta-alan eläkeuudistus, jonka mukaan eläkkeen alaikäraja nousee vuodesta 2018 vuoteen 2027 mennessä asteittain 65 ikävuoteen. Vuosien 2018 – 2023 aikana yleisen vanhuuseläkeiän saavuttaa vakituisesta henkilökunnasta 22 henkilöä.

Eläkkeelle siirtyminen v. 2014-2018:

	Henkilöstö- määrä 31.12.	Osa-aika- eläkkeelle siirtyneet	Kokonaan eläkkeelle siirtyneet	
			lkm	% henkilös- töstä
2014	106	0	4	3,8 %
2015	100	1	5	5,0 %
2016	131	1	4	3,0 %
2017	137	0	2	1,5 %
2018	146	0	5	3,4 %

9.2.4 Rekrytointi

Kuntayhtymä käyttää rekrytoinneissa Kuntarekryn sähköistä palvelua. Vuoden 2018 aikana haettiin henkilökuntaa viiteentoista virkaan/toimeen. Erityisesti tekniikan aloille on haastavaa saada rekrytoitua opettajan kelpoisuusvaatimukset täyttävää opetushenkilöstöä.

Hakijoiden määrät v. 2018:

Ammatillinen ohjaaja soteka ja liiketalous	27
Asuntolanohjaaja	14
Esimieskoulutusten vastuuopettaja	25
Autoalan opettaja	2
Yrityspalvelupäällikön määräaikainen virka	14
Torninosturiopettaja	5
Sähköalan opettajan virka	7
Talotekniikan opettaja	1
Logistiikan opettaja	10
Rakennusalan opettajan virka	5
Sosiaali-, terveys- ja kasvatustalon opettaja	24
Ammatillinen ohjaaja, tekniikan alat	20
Kiinteistöhoitaja	7
Taloushallinnon opettajan sijaisuus	8

9.3 Työaika ja työpanos

Palkalliset ja palkattomat poissaolot työpäivinä vv. 2015 - 2018:

	2015	2016	2017	2018
Sairaus	915	631	800	1009
Tapaturma	0	58	48	2
Perhevapaa	176	245	69	574
Koulutus	403	448	364	545
Vuosiloma	1942	3768	3330	3124
Muu palkallinen poissaolo	4	2	14	15
Opintovapaa	121	255	122	894
Lomautus	108	565	0	0
Kuntoutus	0	5	10	0
Muu palkaton poissaolo	569	424	384	693
Yhteensä	4 238	6 401	5141	6856

9.4 Osaamisen kehittäminen

Vuodelle 2018 laaditussa talousarviossa asetettiin tavoitteeksi henkilöstökoulutuksen osalta 5 koulutuspäivää opetushenkilöstön osalta ja 2 koulutuspäivää muun henkilökunnan osalta. Opetushenkilöstön osalta palkkahallinto-järjestelmään kirjattuja koulutuspäiviä oli 3,9 päivää/henkilö. Tukipalveluhenkilökunnan osalta 3,1 päivää/henkilö. Henkilöstö on osallistunut lisäksi lukuisiin oppilaitoksen omiin koulutus/kehittämispäiviin.

Opetushenkilöstön osaamisen kehittämistä on myös opettajien työskenteleminen työelämässä ammatitaidon säilyttämiseksi ajan tasalla. Tavoitteena oli konsernitason 50 työskentelypäivää työelämässä. Tavoite ei toteutunut. Työelämässä työskentelypäiviä kertyi vain 3.

Vuoden 2014 alusta astui voimaan laki taloudellisesti tuetusta ammatillisen osaamisen kehittämisestä. Lain tarkoituksena on edistää työntekijöiden ammatillisen osaamisen kehittämistä, muutostilanteisiin varautumista sekä työurien pidentymistä. Työnantajalla on mahdollista saada taloudellista tukea työntekijöiden ammatillisesta koulutuksesta. Koulutuskorvauksen edellytyksenä on henkilöstö- ja koulutus-suunnitelman laatiminen. Forssan ammatti-instituutin koulutussuunnitelma on päivitetty vastaamaan lainmuutoksen edellytyksiä. Koulutuskorvausta saatiin vuoden 2018 osalta 22,78 euroa/koulutuspäivä, yhteensä 6264,81 euroa.

Vuonna 2018 henkilöstön suorittamat tutkinnot ja pidemmät koulutukset:

Pedagoginen pätevyys	6 henkilöä
Kondiittorin ammattitutkinto	2 henkilöä
Tuotekehitystyön erikoisammattitutkinto	1 henkilö
Erityisopettaja	1 henkilö
Sairaanhoidtaja YAMK	1 henkilö
Dieettikokin erikoisammattitutkinto	1 henkilö

Kevätkahvilla muistettiin tutkinnon tai pidemmän koulutuskokonaisuuden suorittaneita pienellä lahjalla.

Opetushenkilöstöstä oli viran edellyttämä muodollinen kelpoisuus 91 %:lla, mikä ylittää laadulliseksi tavoitteeksi asetetun 90 %:n.

9.5 Terveellinen toimintakyky ja työhyvinvointi

9.5.1 Sairauspoissaolot

Sairauspoissaolot pituuden mukaan (kalenteripäivät) vv.2015-2018

		2015	2016	2017	2018
Opetushenkilöstö	1-5 pv	87	73	216	233
Opetushenkilöstö	yli 5 pv	781	304	667	733
Muu henkilöstö	1-5 pv	102	68	68	113
Muu henkilöstö	yli 5 pv	344	337	90	245
	Yhteensä	1314	782	1041	1324

Sairauspoissaolot yhtä työntekijää kohti laskettuna vv 2015-2018:

		2015	2016	2017	2018
Opetushenkilöstö	1-5 pv	1,5	0,9	2,3	2,4
Opetushenkilöstö	yli 5 pv	13,0	3,6	7,1	7,4
Muu henkilöstö	1-5 pv	2,6	1,5	1,6	2,4
Muu henkilöstö	yli 5 pv	8,6	7,3	2,1	5,2

Sairauspoissaolot v.2018 pituuden mukaan

Poissaolon pituus	kalenteri- päivät	%-osuus	henkilöt
Lyhyet poissaolot alle 4 pv	246	18,6	83
4-29 pv	428	32,3	20
30-60 pv	290	21,9	8
61-90 pv			
91-180 pv	360	27,2	3
yli 180 pv			
yhteensä	1324	100	

Sairaslomapäiviä oli 1324 kalenteripäivää eli 9,1 pv/työntekijä (7,6 pv v. 2017). 31.12.2018 kirjoilla olleista 146 henkilöstä 55 henkilöllä (38%) ei ole ollut yhtään sairauslomapäivää vuoden aikana. Työtaturmien takia sairauslomapäiviä oli 2 pv, ne eivät ole mukana yllä olevissa tilastoissa.

9.5.2 Sairauspoissaolojen kustannukset

	2018	2017
Sairauspoissaolojen palkkakustannukset	156 715	107 173
Sairaslomasijaispalkat	17 310	26 552
Yhteensä	174 025	133 725
Saadut korvaukset	44 010	29 697
Sairauspoissaolokustannukset yhteensä	130 015	104 028
Kustannus/sairauspoissaolopv	98,20	99,93
% palkkakustannuksista	2,0 %	1,6 %

9.5.3 Työterveyshuolto

FAI:n työterveyshuolto on järjestetty Forssan seudun hyvinvointikuntayhtymän kautta. Tilikauden aikana voimassa oleva työterveyshuollon toimintasuunnitelma oli vuosille 2016 - 2018. Sen kolme keskeistä tavoitetta suunnitelmakaudelle olivat:

1. Työyhteisön hyvinvoinnin tukeminen.
2. Henkilöstön tukeminen organisaation muutostilanteessa.
3. Työterveysneuvottelujen aktiivinen käyttö työntekijän työkykyongelmien ratkaisemiseksi.

Työterveydenhuollon kokonaiskustannukset olivat yhteensä 58910,80 euroa vuonna 2018 eli 403,50 €/työntekijä (60290,85€; 440,08 €/työntekijä v. 2017).

Työterveyshuolto vv. 2017-2018:

	Työpaikkaselvitykset		Tietojen anto ja ohjaus		Terveystarkastukset	
	tuntia		kpl		kpl	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018
Lääkärit	10,5	16,5	3	2	20	16
Terveydenhoitajat	40	70,5	13	21	43	19
Fysioterapeutit	17	6	1		8	9
Psykologit	20	47	8	4	29	18
Laboratoriotutkimukset					97	83
Yhteensä	87,5	140	25	27	197	145

Terveydenhoidon kustannukset v. 2018 olivat 31787,60 €, joista työpaikkaselvitysten kulut olivat 4086,20 €

Käynnit työterveyshuollon sairaanhoitovastaanotolla ja tutkimuksissa vuosina 2015-2018

	2015	2016	2017	2018
Lääkäri	146	201	226	248
Terveydenhoitaja	63	126	110	103
Laboratoriotutkimukset	479	613	636	649
Röntgentutkimukset	42	59	57	31

Sairaanhoidon kustannukset v. 2018 olivat yhteensä 27123,20 €

Työhöntulotarkastuksen lisäksi vakituisilla työntekijöillä on ollut mahdollisuus käydä terveystarkastuksessa täytettyään 45, 50, 55 ja 60 vuotta. Tavoitteena on löytää sekä yksilölliset että työhön liittyvät terveyttä uhkaavat riskitekijät ja mahdolliset sairauden oireet varhaisessa vaiheessa ja puuttua niihin neuvonnan, ohjauksen, seurannan, lääketieteellisen hoidon tai kuntoutuksen keinoin.

Kuntayhtymässä on käytössä Aktiivisen tuen toimintamalli, jonka avulla mahdollisiin työssäjaksamisen ongelmiin pyritään puuttumaan jo varhaisessa vaiheessa. Toimintamallin mukaan sairauspoissaoloihin puututaan aina, kun henkilöllä on yhtäjaksoinen yli 30 vuorokauden sairauspoissaolo tai henkilöllä on yli kolme 1-3 päivän sairauspoissaoloa puolen vuoden aikana tai kun 20 sairauspoissaolopäivää ylittyy.

9.5.4 Työn kuormittavuuden arviointi ja työtyytyväisyys

Jos työntekijän todetaan työssään kuormittuvan hänen terveyttään vaarantavalla tavalla, työnantajan on työturvallisuuslain (738/2002) 25 §:n mukaan asiasta tiedon saatuaan, käytettävissään olevin keinoin, ryhdyttävä toimiin kuormitustekijöiden selvittämiseksi sekä vaaran välttämiseksi tai vähentämiseksi.

Forssan ammatti-instituutissa on tehty riskien hallintaan liittyviä selvityksiä vuodesta 2003 lähtien kolmen vuoden välein. Riskien hallintaan liittyvä selvitys tehtiin viimeksi vuonna 2016 ja seuraava selvitys toteutetaan vuonna 2019.

Koulutuskuntayhtymän henkilöstö työskentelee ammatillisen koulutuksen lainsäädännön muutoksen vuoksi melkoisessa muospaineessa. Laki tuli voimaan 1.1.2018 ja yhdisti prosessit, toimintatavat, lomakkeet ja raportoinnin nuorten, aikuisten, oppisopimusten ja tutkintoon johtavan työvoimakoulutuksen osalta. Myös rahoitusjärjestelmä, opiskelijahallintojärjestelmä ja opettajien vuosityöaika ovat tuoneet isoja muutoksia. Taustalla on edelleen myös organisaatioiden yhdistymisprosessi.

Henkilöstökysely on järjestetty FAI:ssa kolmen vuoden välein. Loka- marraskuussa 2018 toteutettiin Työterveyslaitoksen toimesta laaja työyhteisöselvitys. Selvityksen tulokset käsiteltiin henkilöstön ja hallituksen kanssa joulukuussa. Jatkoitoimenpiteiksi sovittiin johtoryhmän valmennus, henkilöstöhallinnon ohjeiden päivittäminen, koulutuskuntayhtymän yhteisten tavoitteiden kirkastaminen koko henkilöstölle sekä hallituksen seminaarin järjestäminen strategian päivittämiseksi.

Henkilöstön jaksamiseen on kiinnitetty erityisen paljon huomiota muutosvaiheen vaativuus huomioiden. Toimenpiteistä keskusteltiin YTR:ssä, luottamusmiesten, työturvallisuusorganisaation ja työterveyshuollon kanssa sekä säännöllisesti johtoryhmässä. Tukea ja apua pyrittiin antamaan monella tavalla. Toimenpiteinä oli mm.

- keskustelutilaisuudet (esim. ideointitapaamiset henkilöstön keskuudessa, vertaistuki, esimiehen ja työntekijän keskustelu)
- työajan lisäresursointi tilanteen mukaan (esim. HOKS-resurssin lisäys kaikille opettajille)
- opettajien työparityöskentely, opettajan ja ammatillisen ohjaajan työskentely yhdessä
- pedagogisten haasteiden käsittely yhdessä (esim. alakohtaiset tapaamiset säännöllisesti)
- ammatillisten ohjaajien määrän lisääminen
- koulutuksiin osallistuminen osaamisen lisäämiseksi
- järjestelmiä koskeva pajatyöskentely
- järjestelmäosaamisen kehittymistä tukeva vierihoito omalla tietokoneella, joka on jokaisen käytössä
- työajan uudelleen suunnittelu tai työajan kevennys
- työterveyshuollon palvelut (terveydenhoitaja, lääkäri, psykologi)
- työnohjaus

9.6 Innovatiivisuus, yhteistoiminta ja verkostoituminen

Kuntayhtymässä toimi vuonna 2018 14-jäseninen yhteistoimintaryhmä, jossa on neljä työnantajan edustajaa (sis. työsuojelupäällikön ja palkka-asiamiehen) ja kymmenen henkilöstön edustajaa (sis. kaikki luottamusmiehet ja varaluottamusmiehet sekä työsuojeluvaltuutetut). Yhteistoimintaryhmä toimii samalla työsuojelutoimikuntana. Yhteistoimintaryhmän kokouksia pidettiin vuoden aikana neljä.

Vuonna 2018 pidettiin kaksi henkilöstökokousta, jossa käsiteltiin ajankohtaisia asioita ja talousarvio. Matalankynnyksen tiedottamiseen otettiin käyttöön Yammer. Myös säännöllisesti pidettävät osastokokoukset ovat keskeisessä asemassa tiedottamisen suhteen.

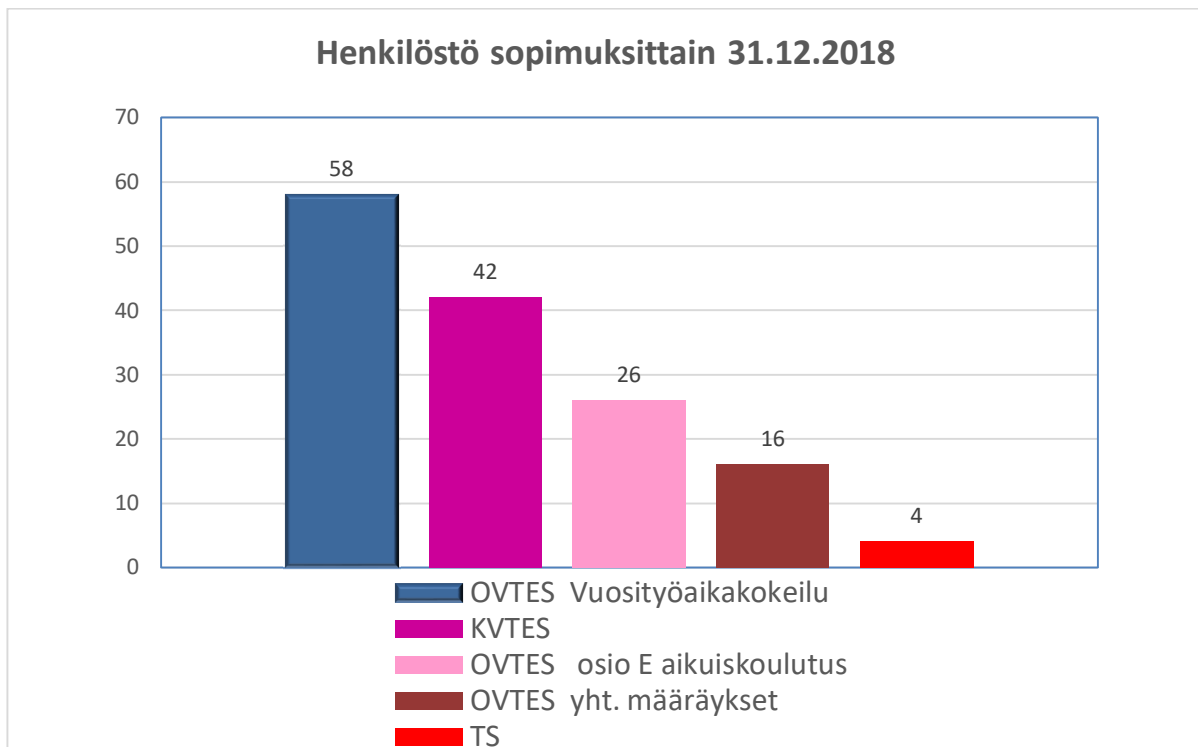
Kuntayhtymässä oli vuonna 2018 12 erillirahoitteista kehittämisprojektia. Laajoja alakohtaisia hankkeita oli mm. leipomoalan Suomalainen Leipäkori (ESR), metallialalla Hume – Huippuosajia metallialalle (ESR), sekä Sosiaali-, terveys- ja kasvatusalalla Faicare (ESR).

9.7 Palkkaus ja henkilöstökustannukset

9.7.1 Palkkausjärjestelmät ja palkitseminen

Forssan ammatti-instituutissa noudatetaan seuraavia virka- ja työehtosopimuksia:

- OVTES Vuosityöaikakokeilu 58
- KVTES 42
- OVTES osio E aikuiskoulutus 26
- OVTES yhteiset määräykset 16
- TS 4

9.7.2 Henkilöstökustannukset

Palkkojen ja sivukulujen kehitys (1000 e)	2015	2016	2017	2018	Muutos 2017-2018
Palkat ja palkkiot	4 569	6 614	6 440	6 476	0,6 %
Eläkekulut	1 140	1 650	1 560	1 572	0,8 %
Muut henkilösivukulut	205	367	231	199	-13,9 %
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-48	-28	-38	-89	128,2 %
Yhteensä	5 895	8 602	8 193	8 158	-0,4 %

Henkilöstökulujen osuus toimintakuluista v. 2018 oli 71,0 % (ed. vuonna 68,9 %)

9.7.3 Muut välilliset henkilöstökustannukset/TYHY-toiminta

TYHY -toiminnan budjetti vuodelle 2018 oli 26 000 euroa, josta työnohjaukseen oli budjetoitu 5 000 euroa. Työntekijää kohden määrärahoja käytettiin 131,91€. Määrärahoja käytettiin vuonna 2018 seuraavasti:

• TYHY-kuntoutus ja urheilutoiminta	10.919
• fysikaalinen hoito	1.325
• teatteri- ja tutustumismatkat	2.255
• työnohjaus	1.713
• pikkujoulu	3.049
• yhteensä	19.261

FAI tukee monin eri tavoin henkilöstön fyysistä ja henkistä työssäjaksamista ja viihtymistä. Omavastuusuudellisia tukimuotoja ovat Vesihelmen käyttö, fysikaalinen hoito ja Smartumin liikunta- ja kulttuuri-setelit. Tyhy-tukimuotoja ovat myös esim. näyttöpäätelasit ja tupakanvieroitustuotteet tupakanpoltosta eroon haluaville.

Tyhy-toiminnan lisäksi henkilökuntaetuihin kuuluivat mm. muistamiset jouluna, 50- ja 60-vuotispäivinä sekä eläkkeelle jäämisen yhteydessä, ruokailumahdollisuus henkilökuntahintaan oppilaitoksen ravintolassa sekä maksuton iltapäiväkahvi.

10 YMPÄRISTÖRAPORTTI

Oppilaitoksessa toimii kestävän kehityksen työryhmä, jonka koordinaattorina toimii Anu Teppo. Vuonna 2018 kestävän kehityksen kehittämistyössä pyrittiin vakiinnuttamaan kestävän kehityksen toimintatapoja sekä kehittämään toimialoilla yhdessä sovittuja asioita.

Kestävän kehityksen teemat ovat:

Ekologinen ja taloudellinen kestävyys

- taloudellisuus, ekotehokkuus ja elinkaariajattelu
- rakennusten korjaus ja kunnossapito + viihtyvyys

Sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys

- työympäristön turvallisuus, terveellisyys
- syrjäytymisen, syrjinnän, fyysisen ja psyykkisen väkivallan ehkäisy

Oma teema

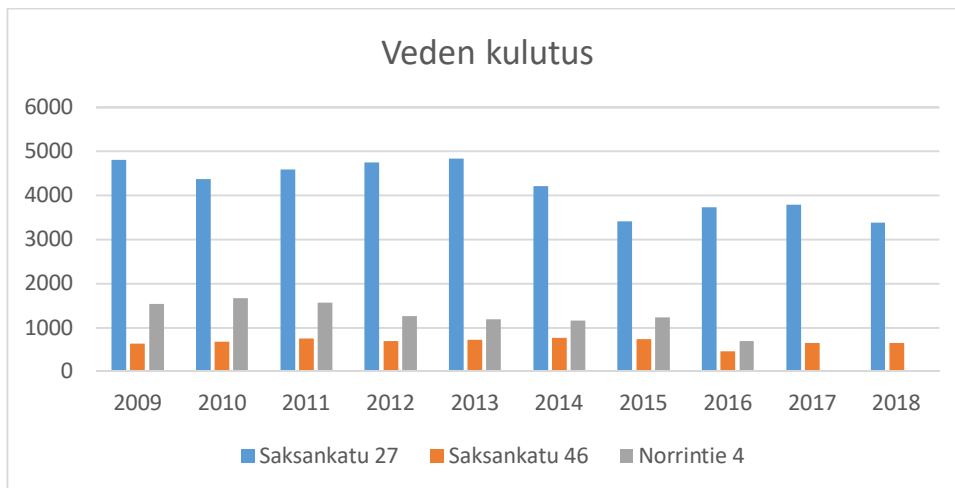
- avoimuus, yhteistoiminta ja osallistumisen mahdollisuudet

Vuonna 2018 orientointiviikon sisältöön lisättiin johdatus kestävään kehitykseen –oppitunti, jonka tarkoituksena on lisätä opiskelijoiden tietämystä kestävästä kehityksestä ja sen neljästä ulottuvuudesta, joita ovat ekologinen, taloudellinen, sosiaalinen ja kulttuurinen ulottuvuus. Vuonna 2018 järjestettiin jo vakiintuneen aseman saavuttaneet tilaisuudet: valmistuvien opiskelijoiden päivä, alkusammutus- ja ensiapukoulutukset niin opiskelijoille kuin henkilökunnalle, yrittäjänpäivä, liikennevalistusluennot sekä hävikki- ja energiansäästöviikot. Henkilöstö osallistui alakohtaisiin ympäristöpassi-koulutuksiin.

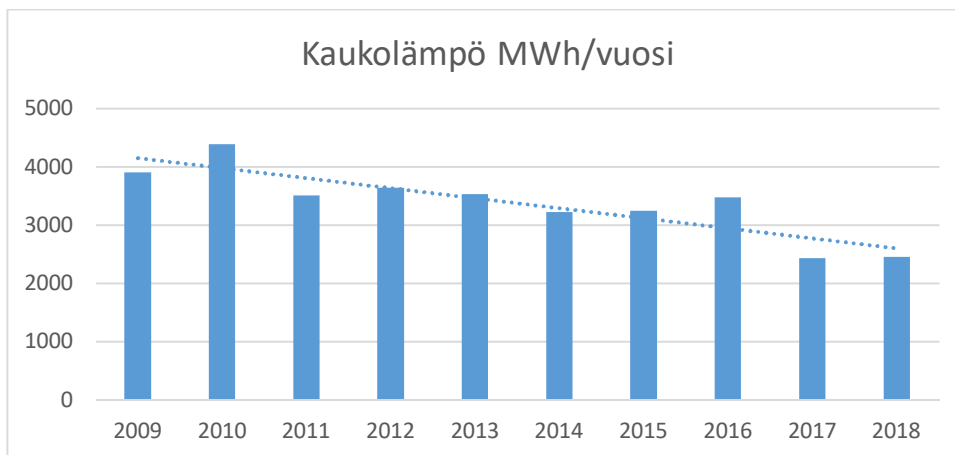
Joulukuussa 2018 vietettiin Kiitä siivojia –päivää yhteistyössä Loimijoen Kuntapalveluiden ja Forssan Ilonan kanssa. Tempauksella haluttiin tuoda esille siivojien tärkeyttä arjen parantajana, sillä siivous lisää koulun/työpaikan viihtyisyyttä, parantaa sisäilmaa, ylläpitää terveyttä, lisää turvallisuutta, pidentää kiinteistöjen elinkaarta ja työ näkyy heti.

Vuonna 2018 päivitettiin FAI:n ympäristöohje, josta tehtiin myös englanninkielinen ohje maahanmuuttajataustaisille opiskelijoille. Tavoitteena on, että samat ohjeet välittyisivät kaikille oppilaitoksessa opiskeleville kielitaustasta riippumatta.

Oppilaitoksessa seurataan vuosittain erilaisten mittareiden avulla mm. veden, sähkön ja kaukolämmön kulutusta. Vuonna 2018 veden kulutus on ollut 400 m³ vähemmän kuin vuonna 2017.

Kaukolämmön osalta kulutusta on pystytty vähentämään pidemmällä aikavälillä.

Vuosi 2018 oli väli vuosi oppilaitosten kestävä kehityksen sertifiointeissa johtuen reformin tuomista muutoksista sekä tutkintojen perusteiden uudistuksista. Oppilaitos oli kuitenkin mukana OKKA-säätiön vetämässä Keke-sertifikaatin uusimisauditointi- ja uusien kriteerien pilotointi –hankkeessa. Pilotin avulla työstettiin eDelphi –järjestelmään liiketoiminta- sekä tietojenkäsittely-alojen uusinta-auditoinnin materiaalia. Uusinta-auditointi toteutettiin tammikuussa 2019.

Lisäksi on toteutettu vuosittaisia itsearviointeja tekniikan ja liikenteen aloilla sekä ravitsemis- ja talousalalla. Itsearviointien tarkoituksena on tarkastaa, että oppilaitoksen kestävä kehityksen työssä on toteutettu jatkuvaa parantamista ja kehittämistä sekä suunnitella seuraavan vuoden toimintaa. Tällä toiminnalla pyritään varmistamaan, että kolmen vuoden kuluttua sertifikaatin myöntämisestä tehtävässä uusimisauditoinnissa kestävä kehityksen kriteerien mukainen suoritustaso on säilynyt vähintään hyvällä tasolla tai kehittynyt entisestään.

Vuoden 2018 elokuussa oppilaitoksen käyttöön saatiin kaksi biokaasukäyttöistä Skoda Octaviaa. Mikäli ajossa käytetään pelkkää biokaasua, polttoainekulut vähenevät 40 %. Myös muuten resurssiteho-kuutta pyritään lisäämään eri koulutusaloilla ja tukipalvelutoiminnoissa.

11 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

11.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	1.1.- 31.12.2018	1.1.- 31.12.2017
	euroa	euroa
Toimintatuotot		
Myyntituotot	11 947 245,91	12 197 296,07
Maksutuotot	38 855,30	51 383,89
Tuet ja avustukset	532 966,28	671 440,92
Muut toimintatuotot	<u>25 303,50</u>	<u>27 077,27</u>
	12 544 370,99	12 947 198,15
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-6 386 794,95	-6 401 936,60
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 571 773,14	-1 560 195,34
Muut henkilösivukulut	-199 487,22	-231 300,14
Palvelujen ostot	-1 735 911,46	-1 894 740,96
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-1 096 117,95	-1 190 170,31
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	5 366,96	-3 970,42
Avustukset	-40 753,22	-35 454,94
Muut toimintakulut	<u>-470 759,58</u>	<u>-566 784,61</u>
	-11 496 230,56	-11 884 553,32
TOIMINTAKATE	1 048 140,43	1 062 644,83
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	3 197,24	4 523,82
Muut rahoitustuotot	4 171,54	2 944,11
Muut rahoituskulut	<u>-7 119,85</u>	<u>-6 949,12</u>
	248,93	518,81
VUOSIKATE	1 048 389,36	1 063 163,64
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	<u>-921 721,37</u>	<u>-902 658,25</u>
	-921 721,37	-902 658,25
TILIKAUDEN TULOS	126 667,99	160 505,39
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	494 979,51	384 763,77
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	-94 556,00	-38 738,40
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	<u>527 091,50</u>	<u>506 530,76</u>

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUKUJA

toimintatuotot % toimintakuluista	109,1 %	108,9 %
toimintakulujen muutos-%	-3,3 %	-4,2 %
myyntituotot toimintatuotoista %	95,2 %	94,2 %
maksutuotot toimintatuotoista %	0,3 %	0,4 %
vuosikate toimintatuotoista%	8,4 %	8,2 %
vuosikate poistoista %	113,7 %	117,8 %
poisto toimintatuotoista%	7,4 %	7,0 %
rahastojen/ varausten muutos lis(-)väh(+) ^{1000e}	95	39

11.2 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA	1.1.- 31.12.2018	1.1.- 31.12.2017
	euroa	euroa
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 048 389,36	1 063 163,64
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
	<u>1 048 389,36</u>	<u>1 063 163,64</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-292 658,19	-390 502,94
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00
Investointien rahavirta	<u>-292 658,19</u>	<u>-390 502,94</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	755 731,17	672 660,70
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-200,00	1 048,00
Vaihto-omaisuuden muutos	-82 521,57	39 695,68
Saamisten muutos	-878 322,54	-472 532,47
Korottomien velkojen muutos	205 260,34	-240 914,56
Rahoituksen rahavirta	<u>-755 783,77</u>	<u>-672 703,35</u>
Rahavarojen muutos	<u><u>-52,60</u></u>	<u><u>-42,65</u></u>
Kassavarat 31.12.	6 960,75	7 013,35
Kassavarat 1.1.	<u>7 013,35</u>	<u>7 056,00</u>
Rahavarojen muutos	<u><u>-52,60</u></u>	<u><u>-42,65</u></u>

Kassavarat 31.12.18

rahoitusarvopaperit 31.12	5 701,10
rahoitusarvopaperit 1.1	-5 701,10
rahat ja pankkisaam.31.12	1 259,65
rahat ja pankkisaam.1.1.	-1 312,25
	<u>-52,60</u>

Kassavarat 31.12.17

rahoitusarvopaperit 31.12	5 701,10
rahoitusarvopaperit 1.1	-5 701,10
rahat ja pankkisaam.31.12	1 312,25
rahat ja pankkisaam.1.1.	-1 354,90
	<u>-42,65</u>

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUKUJA

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä	537 209	82 834
investointien tulorahoitus %	358,23	272,25
lainanhoitokate	ei lainoja	ei lainoja
kassan riittävyys pv (vanha,ei pankkitilin siirtoa)	186	139
kassan riittävyys pv (uusi, tili siirretty)	0	0
kassavarojen muutos, 1000e (vanha)	1323	378
kassavarojen muutos, 1000e (uusi)	0	0

11.3 Tase

VASTAAVAA	1.1.- 31.12.2018	1.1.- 31.12.2017
	euroa	euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	29 848,03	69 468,39
	<u>29 848,03</u>	<u>69 468,39</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	597 694,87	597 694,87
Rakennukset	11 403 989,88	11 737 574,86
Keskeneräiset	0,00	235 690,40
Kiinteät rakenteet ja laitteet	189 842,76	165 322,47
Koneet ja kalusto	356 145,50	400 833,23
Arvo ja taide-esineet	56 373,15	56 373,15
	12 604 046,16	13 193 488,98
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	207 955,20	207 955,20
Muut saamiset	12 299,56	12 299,56
	<u>220 254,76</u>	<u>220 254,76</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	63 305,42	59 944,71
Keskeneräiset tuotteet	143 111,99	63 951,13
Muu vaihto-omaisuus	71 545,00	71 545,00
	<u>277 962,41</u>	<u>195 440,84</u>
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset tytäryhteisöiltä	116 662,83	230 825,67
	116 662,83	230 825,67
Muut siirtosaamiset	2 710,98	0,00
	<u>2 710,98</u>	<u>0,00</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	351 951,80	407 290,53
Lainasaamiset	6 117 777,57	4 794 471,24
Muut saamiset	61 549,43	47 084,86
Siirtosaamiset	178 443,86	471 101,63
	<u>6 709 722,66</u>	<u>5 719 948,26</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	5 701,10	5 701,10
Rahat ja pankkisaamiset		
	<u>1 259,65</u>	<u>1 312,25</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u>19 968 168,58</u>	<u>19 636 440,25</u>

VASTATTAVAA	1.1.- 31.12.2018	1.1.- 31.12.2017
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	4 681 463,40	4 681 463,40
Arvonkorotusrahasto	230 602,47	230 602,47
Muut omat rahastot	622 897,94	622 897,94
Ed.tilikausien ylijäämä	4 335 023,30	3 828 492,54
Tilikauden ylijäämä	<u>527 091,50</u>	<u>506 530,76</u>
	10 397 078,61	9 869 987,11
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	7 155 019,02	7 649 998,53
Vapaaehtoiset varaukset	<u>461 836,92</u>	<u>367 280,92</u>
	7 616 855,94	8 017 279,45
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	22 334,46	22 534,46
VIERAS PÄÄOMA		
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot muilta	5 942,74	4 062,36
Ostovelat	418 447,92	493 517,02
Muut velat	180 615,72	154 971,43
Siirtovelat	<u>1 326 893,19</u>	<u>1 074 088,42</u>
	1 931 899,57	1 726 639,23
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>19 968 168,58</u>	<u>19 636 440,25</u>
TASEEN TUNNUSLUVUT		
omavaraisuus %	90,24	91,11
opo:n sidotut erät, %-osuus taseesta	24,61	25,02
suhteel. velkaantuneisuus-%	15,35	13,30
velat ja vastuut % käyttötuloista	19,2	15,80
kertynyt ylijäämä/alijäämä (1000e)	4862	4334
Lainakanta 31.12.	0	0
Lainasaamiset 31.12.	0	0

11.4 Konsernilaskelmat

KONSERNITULOSLASKELMA

	2018		2017	
	euroa		euroa	
Toimintatuotot		13 138 292,22		13 677 762,05
Toimintakulut		-11 655 993,07		-12 207 997,71
Toimintakate		1 482 299,15		1 469 764,34
Rahoitustuotot ja -kulut:				
Korkotuotot	2 026,10		1 980,39	
Muut rahoitustuotot	4 171,54		2 944,11	
Korkokulut	-7 020,93		-11 245,68	
Muut rahoituskulut	-9 551,60	-10 374,89	-8 647,31	-14 968,49
Vuosikate		1 471 924,26		1 454 795,85
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 149 472,72		-1 112 555,88	
Arvonalentumiset	-160 466,93	-1 309 939,65	0,00	-1 112 555,88
Tilikauden tulos		161 984,61		342 239,97
Tilikauden verot		-7 082,05		16,75
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)		154 902,56		342 256,72

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut %	112,7 %	112,0 %
Vuosikate/Poistot %	-112,4 %	130,8 %

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

		2018		2017
		euroa		euroa
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 471 924,26		1 454 795,85	
Tilikauden verot	-7 082,05		16,75	
Tulorahoituksen korjaukset	-68 948,95	1 395 893,26	17 283,02	1 472 095,62
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-292 658,19		-390 502,94	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	133 300,00	-159 358,19	122 000,00	-268 502,94
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 236 535,07		1 203 592,68
Rahoituksen rahavirta				
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-122 500,00		-122 500,00	
Oman pääoman muutokset		-300,00		-150,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-200,00		1 048,00	
Vaihto-omaisuuden muutos	-82 521,57		39 695,68	
Saamisten muutos	-1 205 273,59		-872 565,50	
Korottomien velkojen muutos	174 057,49	-1 113 937,67	-249 313,51	-1 081 135,33
Rahoituksen rahavirta		-1 236 737,67		-1 203 785,33
Rahavarojen muutos		-202,60		-192,65
Rahavarat 31.12.		10 332,26		10 534,86
Rahavarat 1.1.		10 534,86		10 727,51
Rahavarojen muutos		-202,60		-192,65

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä	2 054 278	817 743
Investointien tulorahoitus, %	502,9 %	372,5 %
lainanhoitokate	11,4	10,9
kassan riittävyys pv (vanha, ei pankkitilin siirtoa)	138,6	197,1
kassan riittävyys pv (uusi, tili siirretty)	0,13	0,14
kassavarojen muutos, 1000e (vanha)	1689	631
kassavarojen muutos, 1000e (uusi)	0	0

KONSERNITASE

VASTAAVAA	1.1.- 31.12.2018	1.1.- 31.12.2017
	euroa	euroa
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	30 842,27	70 959,67
Muut pitkävaikutteiset menot	84 196,16	216 332,99
	115 038,43	287 292,66
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	597 694,87	597 694,87
Rakennukset	11 654 663,17	12 176 487,80
Kiinteät rakenteet ja laitteet	189 842,76	165 322,47
Koneet ja kalusto	707 040,29	883 423,83
Muut aineelliset hyödykkeet	56 373,15	56 373,15
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	235 690,40
	13 205 614,24	14 114 992,52
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	20,00	20,00
Muut osakkeet ja osuudet	9 535,20	9 535,20
Muut saamiset	12 299,56	12 299,56
	21 854,76	21 854,76
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	277 962,41	195 440,84
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	5 210,98	2 500,00
Lyhytaikaiset saamiset	7 216 029,37	6 013 466,76
Rahoitusarvopaperit	5 701,10	5 701,10
Rahat ja pankkisaamiset	4 631,16	4 833,76
VASTAAVAA YHTEENSÄ	20 852 042,45	20 646 082,40
VASTATTAVAA	1.1.- 31.12.2018	1.1.- 31.12.2017
	euroa	euroa
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	4 681 463,40	4 681 463,40
Arvonkorotusrahasto	230 602,47	230 602,47
Muut omat rahastot	621 447,94	621 747,94
Ed.tilikausien ylijäämä	12 697 264,13	12 355 007,41
Tilikauden ylijäämä	154 902,56	342 256,72
	18 385 680,50	18 231 077,94

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Lahjoitusrahastojen pääomat	22 334,46	22 534,46
-----------------------------	-----------	-----------

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	367 500,00	490 000,00
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	<u>2 076 527,49</u>	<u>1 902 470,00</u>
	2 444 027,49	2 392 470,00

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

	<u>20 852 042,45</u>	<u>20 646 082,40</u>
--	----------------------	----------------------

12 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

12.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on arvostettu taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO -periaatteen mukaisesti hankintameno tai sitä alemman todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Rahojen ja pankkisaamisten esittäminen tilinpäätöksessä

Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän pankkitili kuuluu Forssa-konsernin konsernitalikokonaisuuteen, jossa Forssan kaupunki on emoyhteisö ja päätilin haltija. Näin ollen konsernitalin saldo on 31.12.18 ja 31.12.17 siirretty ohjeiden mukaisesti rahat ja pankkitilisaamisista lyhytaikaisiin saamisiin, lainasääntöihin julkisyhteisöiltä.

12.2 Tuloslaskelman liitetiedot

12.2.1 Kuntayhtymän toimintatuotot ilman sisäisiä eriä

	2018	2017
Yksikköhintarahoitus	10 460 848,00	10 527 056,00
Muut myyntituotot	1 486 397,91	1 670 240,07
Maksutuotot	38 855,30	51 383,89
EU-tuet	203 761,62	168 694,21
Muut tuet ja avustukset	329 204,66	502 746,71
Muut toimintatuotot	25 303,50	27 077,27
Kuntayhtymän toimintatuotot yhteensä	<u>12 544 370,99</u>	<u>12 947 198,15</u>

12.2.2 Kuntayhtymän palvelujen ostot ilman sisäisiä eriä

	2018	2017
Asiakaspalvelujen ostot	542 936,83	733 295,18
Muiden palvelujen ostot	<u>1 192 974,63</u>	<u>1 161 445,78</u>
Kuntayhtymän palvelujen ostot yhteensä	<u>1 735 911,46</u>	<u>1 894 740,96</u>

12.2.3 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Poistosuunnitelma on hyväksytty yhtymävaltuustossa 23.10.2012 ja sitä on sovellettu vuodesta 2013 alkaen tehtyihin poistonalaisten hyödykkeiden hankintoihin.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat oikeudet(atk-ohjelmia)	2 vuotta	tasapoisto 50 %
Muut pitkävaikutteiset menot (per.korjaus)	20 vuotta	tasapoisto 5 %
Rakennukset	10,20 ja 30 vuotta	tasapoisto 10 %, 5 %, 2,5 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 ja 15 vuotta	tasapoisto 10 % 6,7 %
Koneet ja kalusto	3, 5 ja 10 vuotta	tasapoisto 33,3 %, 20 % ja 10 %
Osakkeet ja osuudet		ei poistoa
Arvo- ja taide-esineet		ei poistoa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		ei poistoa

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluiksi.

Vahvistettu Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän poistosuunnitelma 1.1.2013 alkaen:

	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuosi
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet		
Atk-ohjelmat	tasapoisto	2
Perustamis- ja järjestelymenot	tasapoisto	2
Muut pitkävaik. menot (vuokratilojen per.korj.)	tasapoisto	20
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet	ei poistoa	
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset, kiviset	tasapoisto	30
Hallinto- ja laitosrakennukset, puiset	tasapoisto	20
Rakennusten peruskorj., laitos	tasapoisto	20
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	30
Talousrakennukset	tasapoisto	10
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20
Asuinrakennukset, kiviset	tasapoisto	30
Rakennusten peruskorj., asuin	tasapoisto	20
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Maa- ja vesirakenteet	tasapoisto	15
Sähköjohdot, muuntoasemat ja ulkoval.laitteet	tasapoisto	15
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	tasapoisto	10
Putki- ja kaapeliverkot	tasapoisto	15
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	tasapoisto	15
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	tasapoisto	10
Koneet ja kalusto		
Kuljetusvälineet	tasapoisto	5
Muut liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5-10
Muut raskaat koneet	tasapoisto	10
Muut kevyet koneet	tasapoisto	10
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	tasapoisto	5-10
Atk-laitteet	tasapoisto	3
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	5
Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5
Muut aineelliset hyödykkeet		
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoa	
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	
PYSYVIEN VASTAAVIEN SIJOITUKSET		
Osakkeet ja osuudet	ei poistoa	

12.3 Taseen liitetiedot

12.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Arvonkorotukset

Maa-alueiden, tekniikan ja liikenteen tontin, arvonkorotuksen määrä 230.602,47 euroa perustuu Forsan kaupungin teknisen viraston arvioon ja rakennusoikeuteen.

Pysyvät vastaavat

Aineettomat hyödykkeet	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaik. menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	69 468,39	0,00	69 468,39
Lisäykset tilikauden aikana	5 444,00	0,00	5 444,00
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
Tilikauden sumupoisto	45 064,36	0,00	45 064,36
Arvonalennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hank.meno 31.12.	29 848,03	0,00	29 848,03
Arvonkorotukset	0,00	0,00	
Kirjanpitoarvo 31.12.	29 848,03	0,00	29 848,03
Aineettomat hyödykkeet yhteensä			29 848,03
Kertynyt poistoero 1.1.	64 804,35	0,00	64 804,35
Muutokset	5 444,00	0,00	5 444,00
Muutokset	-46 035,88	0,00	-46 035,88
Kertynyt poistoero 31.12.	24 212,47	0,00	24 212,47

Aineelliset hyödykkeet	Maa-alueet	Rakennukset	Kiint.rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Arvo ja taidesineet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hank.meno 1.1.	597 694,87	11 737 574,86	165 322,47	400 833,23	56 373,15	235 690,40	13 193 488,98
Lisäykset tilik.aikana	0,00	168 655,63	23 035,00	95 523,56	0,00	0,00	287 214,19
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilik. aikana	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot	0,00	208 390,40	27 300,00	0,00	0,00	-235 690,40	0,00
Tilik. sumupoisto	0,00	710 631,01	25 814,71	140 211,29	0,00	0,00	876 657,01
Arvon alentum. ja niiden palaut.	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hank.meno 31.12	367 092,40	11 403 989,88	189 842,76	356 145,50	56 373,15	0,00	12 373 443,69
Arvonkorotukset	230 602,47	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	230 602,47
Kirjanpitoarvo 31.12.	597 694,87	11 403 989,88	189 842,76	356 145,50	56 373,15	0,00	12 604 046,16
Aineelliset hyödykkeet yhteensä							12 604 046,16
Kertynyt poistoero 1.1.		7 521 794,98		63 399,20			7 585 194,18
Muutokset							0,00
Muutokset		-416 001,49		-38 386,14			-454 387,63
Kertynyt poistoero 31.12.		7 105 793,49		25 013,06			7 130 806,55

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet	Konserni- yhtiöt	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	203 220,00	4 735,20	207 955,20
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hank.meno 31.12.	203 220,00	4 735,20	207 955,20
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	203 220,00	4 735,20	207 955,20
Osakkeet ja osuudet yhteensä			<u>207 955,20</u>

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset	Muut saamiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	12 299,56	12 299,56
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00
Poistamaton hank.meno 31.12.	12 299,56	12 299,56
Arvonkorotukset	0,00	
Kirjanpitoarvo 31.12.	12 299,56	<u>12 299,56</u>
Jvk-, muut laina- ja muut saamiset yhteensä		<u>12 299,56</u>

Omistukset muissa yhteisöissä

Tytäryhteisö	Kotipaikka	Kuntayhtymän omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus (1000 e)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Faktia Oy	Forssa	100 %	100 %	574	1484	28

Koulutus kuntayhtymä on myös oppilaitoksessa toimivan Osuuskunta Loimi-Akselin jäsen yhdellä osuudella. Kuntayhtymällä on tosiasiallinen määräysvalta osuuskunnan toimintaan, koska kuntayhtymällä on perustamissopimuksen mukaan 20-kertainen äänivalta muihin osuuskunnan jäseniin nähden.

Saamiset	2018	2017
Pitkäaikaiset saamiset		
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä		
Lainasaamiset		
Lainasaamiset tytäryhteisöiltä	116 662,83	230 825,67
Lyhytaikaiset saamiset		
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä		
	2018	2017
Saamiset tytäryhteisöiltä		
Lainasaamiset	114 723,72	114 162,84
Myyntisaamiset	99 542,72	109 010,55
Siirtyvät korot	707,88	1 086,17
Muut siirtosaamiset	43 501,98	37 977,44
	<u>258 476,30</u>	<u>262 237,00</u>
Saamiset jäsenkunnilta		
Myyntisaamiset	1 073,00	780,00
Lainasaamiset	6 003 614,73	4 680 308,40
	<u>6 004 687,73</u>	<u>4 681 088,40</u>
Siirtosaamiset		
(olennaiset erät)		
Tulojäämä		
Valtionosuussaamiset	0,00	295 958,00
TVR koulutuskorvaus	6 264,50	5 567,81
Hankkeiden tulojäämät	120 981,92	122 148,46
Muut tulojäämät	2 711,02	4 130,77
Muut meno-ennakot	4 276,56	4 232,98
	<u>134 234,00</u>	<u>432 038,02</u>
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet		
Jälleenhankintahinta	40 500,00	36 180,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 701,10	5 701,10
Erotus	<u>34 798,90</u>	<u>30 478,90</u>

12.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oma pääoma	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	4 681 463,40	4 681 463,40
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Peruspääoma 31.12.	4 681 463,40	4 681 463,40
Arvonkorotusrahasasto 1.1.	230 602,47	230 602,47
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Arvonkorotusrahasasto 31.12.	230 602,47	230 602,47
Muut omat rahastot		
FAl:n stipendirahasto 1.1.	13 263,94	13 263,94
Siirrot rahastoon tilikaudella	0,00	0,00
Siirrot rahastosta tilikaudella	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
FAl:n stipendirahasto 31.12.	13 263,94	13 263,94
Oppisopimuskoulutusrahasto 1.1.	609 634,00	609 634,00
Siirrot rahastoon tilikaudella	0,00	0,00
Siirrot rahastosta tilikaudella	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Oppisopimuskoulutusrahasto 31.12.	609 634,00	609 634,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	3 828 492,54	3 355 892,56
siirto, eläkevarauksen purku	0,00	0,00
siirto ed.tilikauden ylijäämä	<u>506 530,76</u>	<u>472 599,98</u>
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	4 335 023,30	3 828 492,54
Tilikauden ylijäämä	527 091,50	506 530,76
Oma pääoma yhteensä 31.12.	<u>10 397 078,61</u>	<u>9 869 987,11</u>

Jäsenkuntien osuudet kuntayhtymän peruspääomasta

OSUUS	KUNTA	PERUSPÄÄOMA €	%-OSUUS
90	FORSSA	2 065 351,50	44,1
32	SOMERO	734 347,20	15,7
31	JOKIOINEN	711 398,85	15,2
18	TAMMELA	413 070,30	8,8
12	HUMPPILA	275 380,20	5,9
12	URJALA	275 380,20	5,9
9	YPÄJÄ	<u>206 535,15</u>	<u>4,4</u>
<u>204</u>		<u>4 681 463,40</u>	<u>100,0</u>

Velkojen erittely

Lyhytaikainen vieras pääoma	2018	2017
Velat osakkuus-sekä muille omistusyhteisöille		
Velat tytäryhteisölle		
Ostovelat	23 624,60	17 088,44
Siirtovelat	<u>1 389,66</u>	<u>9 946,68</u>
	<u>16 567,84</u>	<u>26 502,96</u>
Velat jäsenkunnille		
Ostovelat	<u>15 178,18</u>	<u>16 556,28</u>
	<u>15 178,18</u>	<u>16 556,28</u>

Shekkitililimiitti	2018	2017
Konsernitiliosopimuksen mukaisesti konsernitiliin FI92 5025 0220 0240 95 liittyy sisäinen limiitti. Limiittiä ei käytetty v. 2017-2018	300 000,00	300 000,00

Erittely siirtoveloista	2018	2017
(olennaiset erät)		
Tuloennakko		
Hankkeiden tuloennakot	576 083,40	96 254,00
Muut tuloennakot	3 319,50	0,00
Menojäämä		
Palkkojen ja henkilösivukulujen lomapalkkajaksotus	563 313,97	802 721,40
Jaksotetut palkat	7 025,43	18 263,17
KuEL-maksu/työnantaja	109 189,89	96 066,53
KuEL-maksu/palkansaaja	45 245,67	37 575,24
Työttömyysvakuutusmaksu	12 910,63	6 777,94
Muut menojäämät	<u>8 415,04</u>	<u>6 483,46</u>
	<u>1 325 503,53</u>	<u>1 064 141,74</u>

12.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Leasingvastuut	2018	2017
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	136 488,80	101 553,60
Myöhemmin maksettavat	<u>341 551,16</u>	<u>221 276,49</u>
Yhteensä	<u>478 039,96</u>	<u>322 830,09</u>

ALV-palautusvastuu, kiinteistöinvestoinnit

Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakentamisen ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvastuu kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (ALV 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä on otettu huomioon kaikki kiinteistöt myös ne, joiden osalta vastuun toteutuminen ei ole todennäköistä.

Alv-palautusvastuu 31.12.2018 1 937 761,26 euroa.

12.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkiota ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä	2018	2017
Opetushenkilöstö	99	94
Muu henkilöstö	47	43
Yhteensä	146	137

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut

	2018	2017
Hämeen Kokoomus ry	780,00	1 132,50
Someron Kokoomus ry	216,00	94,50
Kokoomus Forssa ry		48,00
Keskustan E-Hämeen piiri ry	2 156,00	1 570,00
Hämeen Vasemmistoliitto ry	782,50	925,50
Perussuomalaiset		
SDP:n Hämeen piirijärjestö ry	1 292,00	2 297,60
Jokioisten työväenyhdistys ry	135,00	
Someron työväenyhdistys ry	36,00	36,00
Hämeen Sosiaalidemokraatit ry		
	5 397,50	6 104,10

Tilintarkastajan palkkiot

BDO Audiator Oy

Tilintarkastuspalkkiot	3 738,50	3 641,75
Tark.lautakunnan sihteerin tehtävät	1 204,00	2 168,50
	4 942,50	5 810,25

Intressitahotapahtumat

Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä on antanut kokonaan omistamalleen Faktia Oy:lle v. 2015 117 000 euron suuruisen lainan Ravintola Vanhan Värjärin saneerausta varten. Lainan takaisinmaksuaika on viisi vuotta (yh 16.6.2015 §76).

Faktia Oy:n henkilökunta siirtyi liiketoimintasiirtona Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymään 1.1.2016. Liiketoimintasiirron yhteydessä Faktia Oy:lle syntyi velvollisuus maksaa kuntayhtymälle v. 2015 loppuun mennessä ker-

tynyt lomapalkkavelka. Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymän hallitus päätti tilikaudella 2016 että lomapalkkavelka muutetaan pitkäaikaiseksi lainaksi. Lainan takaisinmaksuaika on neljä vuotta ja viimeinen erä eräänä 30.9.2020 (yh 25.10.2016 § 87).

Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä on myynyt Faktia Oy:lle tilikaudella 2018 opetus- ja hallinto-, ym. palveluja 751 754 eurolla.

12.6 Projektit ja muut kehittämishankkeet

Vuonna 2018 päättyneet hankkeet	Saatu avustus hankkeen aikana	Omarahoitusosuus hankkeen aikana	Hankekausi
Suomalainen leipäkori	170 000	42 500	2016-2018
Huippusaajia metallialalle	115 917	25 983	2016-2018
Monet polut työelämään	108 649	27 163	2016-2018
Vertaisarvioinnilla tulosta	108 649	27 163	2018

Vuoden 2018 jälkeen jatkuvat hankkeet	Budjetti hankkeen aikana	Omarahoitusosuus hankkeen aikana	Hankekausi
Into-Mikro ja PK-yritysten työhyv. lisääminen	85 286	21 322	2016-2019
Kumppaneina	95 000	9 500	2017-2019
Diggaajat	33 000	0	2017-2019
Cerasmus+	43 580	0	2017-2019
Prikka	62 000	15 500	2018-2019
Faicare	300 107	75 027	2018-2020
Työuralle	175 500	43 875	2018-2020
Euroskill Network	99 429	0	2018-2020

12.7 Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

12.7.1 Konsernitilinpäätöksen laajuus ja laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kuntayhtymän 100 % omistama Faktia Oy. Konserniyhteisöjen sisäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Pysyviin vastaaviin ei ole sisällytetty sisäisiä katteita. Kuntayhtymän ja sen tytäryhteisön keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty hankintamenomenetelmällä. Konsernitilinpäätös on laadittu Kirjapitolautakunnan kuntajaoston 22.12.2015 antaman konsernitilinpäätöksen laatimista koskevan yleisohjeen mukaisesti.

12.7.2 Konsernituloslaskelman liitetiedot

	2018	2017
Yksikköhintarahoitus	10 460 848,00	10 527 056,00
Muut myyntituotot	2 010 628,85	2 392 012,93
Maksutuotot	38 855,30	51 383,89
Muut tuet ja avustukset	532 966,28	671 440,92
Muut toimintatuotot	94 993,79	35 868,31
Kuntayhtymän toimintatuotot yhteensä	<u>13 138 292,22</u>	<u>13 677 762,05</u>

	2018	2017
Muut toimintatuotot		
Koneiden ja laitteiden luovutusvoitot	68 948,95	275,71
Konsernin luovutusvoitot yhteensä	<u>68 948,95</u>	<u>275,71</u>

	2018	2017
Muut toimintakulut		
Kiinteiden rakenteiden luovutustappiot	0,00	17 558,73
Konsernin luovutustappiot yhteensä	<u>0,00</u>	<u>17 558,73</u>

12.7.3 Konsernitaseen liitetiedot

Konsernin siirtosaamiset	2018	2017
Tulojäämä		
Valtionosuussaamiset	0,00	295 958,00
Hankkeiden tulojäämät	120 981,92	122 148,46
TVR-koulutuskorvaus	6 264,50	5 567,81
Muut siirtosaamiset	3 418,90	5 216,94
Menoennakko		
Muut menoennakot	<u>4 276,56</u>	<u>4 232,98</u>
	<u>134 941,88</u>	<u>433 124,19</u>

Konsernin oma pääoma	2018	2017
Peruspääoma 1.1.	4 681 463,40	4 681 463,40
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Peruspääoma 31.12.	4 681 463,40	4 681 463,40
Arvonkorotusrahassto 1.1.	230 602,47	230 602,47
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Arvonkorotusrahassto 31.12.	230 602,47	230 602,47
Muut omat rahastot 1.1.	621 747,94	621 897,94
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	<u>-300,00</u>	<u>-150,00</u>
Muut omat rahastot 31.12.	621 447,94	621 747,94
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	12 355 007,41	12 535 744,88
siirto ed.tilikauden ylijäämä	<u>342 256,72</u>	<u>-180 737,47</u>
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	12 697 264,13	12 355 007,41
Tilikauden ylijäämä	154 902,56	342 256,72
Oma pääoma yhteensä 31.12.	<u>18 385 680,50</u>	<u>18 231 077,94</u>

Konsernin siirtovelat	2018	2017
Tuloennakko		
Valtionosuusennakko	0,00	0,00
Muut tuet ja avustukset	0,00	0,00
Hankkeiden tuloennakot	576 083,40	96 254,00
Muut tuloennakot	3 319,50	0,00
Menojäämä		
Palkkojen ja henkilösivukulujen lomapalkkajaksotus	563 313,97	802 721,40
KuEL-maksut	154 435,56	133 641,77
Korkomenot	7 246,14	9 523,94
Jaksotettu kiinteistövero	71 280,19	71 280,19
Muut siirtovelat	<u>35 563,15</u>	<u>31 654,57</u>
	<u>1 411 241,91</u>	<u>1 145 075,87</u>

12.7.4 Konsernin vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Konsernin leasingvastuut	2018	2017
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	136 488,80	108 368,42
Myöhemmin maksettavat	<u>341 551,16</u>	<u>221 276,49</u>
Yhteensä	<u>478 039,96</u>	<u>329 644,91</u>

12.8 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja tosittelajeista 1.1.-31.12.2018

Kirjanpitokirjat	Säilytystapa
Tilinpäätös	Sidottu kirja
Tase-erittelyt	Sidottu kirja
Päiväkirja	Sähköinen järjestelmä + sähköinen arkistointi
Pääkirja	Sähköinen järjestelmä + sähköinen arkistointi

Apukirjat

Myyntireskontra	Sähköinen järjestelmä + paperituloste
Ostoreskontra	Sähköinen järjestelmä + paperituloste
Käyttöomaisuus	Sähköinen järjestelmä + paperituloste
Varastokirjanpito	Sähköinen järjestelmä + paperituloste
Sisäinen laskenta	Sähköinen järjestelmä + paperituloste
Yleislaskutus	Sähköinen järjestelmä + paperituloste
Henkilöstöhallinto	Sähköinen järjestelmä + paperituloste
Maksuliikenne	Sähköinen järjestelmä + paperituloste

Tositelaji

001	Muistiot
007	Vyörytykset
009	Käyttöomaisuusviennit
010	Tiliotetositteet
011	Kassatositteet, neuvonta
015	Kassatositteet, ruokapalvelut
016	Kassatositteet, lounasravintola

017	Kassatositteet, kosmetologit
021	Myyntireskontra, viitesuoritukset
040	Ostoreskontra, suoritukset
301	Palkat
410	Ostolaskut, manuaalinen kirjaus
421	Ostolaskut, SopimusPro oppisopimustoimisto
480	Ostoreskontra, sähköinen kierrätys
601	Laskutus, opiskelijatyötoiminta
602	Laskutus, muut laskut
603	Laskutus, konserni
604	Yleislaskutus, Forssa
707	Toimistotarvikeotot kirjanpitoon
708	Siivoustarvikeotot kirjanpitoon
	Liitetietositteet

Kirjanpitoaineisto säilytetään paperisina tulosteina sekä sähköisessä järjestelmässä kirjanpitolain 2 luvun 10 §:n ja kuntayhtymän arkistomuodostussuunnitelman mukaisin säilytysajoin.

13 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

LOUNAIS-HÄMEEN KOULUTUSKUNTAYHTYMÄ

FORSSA 20.3.2019

Sirkka-Liisa Anttila, puheenjohtaja

Jukka Perälä, varapuheenjohtaja

Ossi Stenholm

Klaus Ruisvaara

Kati Fonsell'-Laurila

Riitta Ryhtä

Markku Leppälahti

Johanna Rämö

Katja Ojala

Simo Vehmaa

Tapio Virtanen

Maaria Silvius
Kuntayhtymänjohtaja, rehtori

Tanja Paasilta
Talousjohtaja

Tilintarkastajan tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

_____. _____. 2019

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Aino Lepistö
JHT, HT